

2. KONGRES HRVATSKIH MUZEALACA

MUZEJI I ARHITEKTURA U HRVATSKOJ

KNJIGA SAŽETAKA 2. kongresa hrvatskih muzealaca

MUZEJI I ARHITEKTURA U HRVATSKOJ

Zagreb, Muzej suvremene umjetnosti,
19.- 21. listopada 2011.

Zagreb
Trg maršala Tita 10
www.hrmud
hmd@hrmud.hr

2. KONGRES HRVATSKIH MUZEALACA

Organizacijski odbor:

dr. sc. Joško Belamarić

Dora Bošković, prof.

Eva Brunović, prof.

prof. dr. sc. Jasna Galjer

mr. sc. Vesna Jurić Bulatović

mr. sc. Dubravka Kisić

mr. sc. Dubravka Osrečki Jakelić

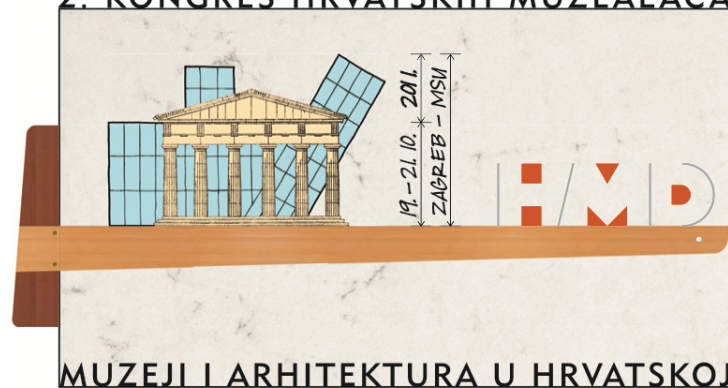
mr. sc. Snježana Pintarić

mr. sc. Jakov Radovčić

prof. dr. sc. Žarka Vujić

PROGRAM KONGRESA

2. KONGRES HRVATSKIH MUZEALACA

19. listopada 2011. / SRIJEDA

8.15 – 8.45

Registracija sudionika Kongresa

DVORANA 1

9.00-9.20	OTVARANJE KONGRESA
9.30-10.00	UVODNO PREDAVANJE Jasna Galjer Muzejska arhitektura u Hrvatskoj u funkciji komunikacije
DVORANA 1	
<u>TEMA: ARHITEKTURA MUZEJA KROZ VRIJEME (I.1.)</u> moderatori: Dubravka Osrečki Jakelić i Joško Belamarić	
10.00-10.15	A. Duplančić, J. Jovanović Zgrada Arheološkog muzeja u Splitu: razmišljanja 100 godina poslije
10.20.-10.35	Lj. Dulibić, I. Pasini Tržec Strossmayerova galerija starih majstora HAZU i "njezina" zgrada
10.40-10.55	M. Bagarić Zgrada Muzeja za umjetnost i obrt na pozornici zagrebačke Zelene potkove: ikonografska studija
11.00-11.15	M. Gašparović Prostorni razvoj Muzeja za umjetnost i obrt
11.15-11.45	PAUZA
11.45-12.00	Ž. Kovačić Muzeji - muzeji
12.05-12.20	V. Krklec Muzej krapinskih neandertalaca - simbioza arhitekture i postava
12.25-12.40	G. Rako Muzej kao stroj za izlaganje
12.45-13.00	H. Manenica Arheološki muzej Narona
13.05-13.20	S. Pintarić, I. Franić Multidisciplinarnost, fleksibilnost i transparentnost na primjeru nove zgrade MSU
13.20 - 14.00	S. Pintarić, I. Franić VODSTVO KROZ MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI
14.00-14.50	PAUZA ZA RUČAK

DVORANA 1

TEMA: POVIJESNI OBJEKTI ADAPTIRANI ZA MUZEJE (I.2.)

moderatori: Eva Brunović i Božo Majstorović

14.50

14.50-15.05	I. Mirnik, A. Rendić Miočević Povijest palače Arheološkog muzeja u Zagrebu
15.10-15.25	J. Belamarić Muzej Sinjske alke u nekadašnjem kvartiru mletačke konjice
15.30-15.45	M. Arko-Pijevac, B. Kružić Prirodoslovni muzej Rijeka / vrtna, rezidencijalna vila
15.50-16.05	S. Žaja Vrbica Umjetnička galerija Dubrovnik u plalači Banac
16.10-16.25	V. Kalšan Muzej Međimurja Čakovec u Dvorcu Zrinskih
16.25-16.50	PAUZA
16.50-17.05	A. Eterović, V. Jović Gazić Strukturalno-funkcionalne promjene na prostoru današnjeg Muzeja antičkog stakla u Zadru
17.10-17.25	J. Sulić Šprem, I. Lazarević Stambena kuća u funkciji muzeja

17.30-17.45	E. Šarić Kostić Muzej grada Splita i tri povijesna objekta kao dio kulturne baštine
17.50-18.05	D. Plazibat Atelier Meštrović - tradicionalno i(li) suvremeno - sinergija i(li) konfrontacija
18.10-18.25	B. Vujanović Dom hrvatskih likovnih umjetnika - projekt Ivana Meštrovića: povijesni kontekst i današnje značenje
18.25-19.00	DISKUSIJA
20.00	POSJET IZLOŽBI "ARHITEKT IGNJAT FISCHER" Muzej za umjetnost i obrt, Trg maršala Tita 10, Zagreb Vodstvo kroz izložbu: Marina Bagarić, autorica izložbe
21.00	SVEČANA VEČERA ZA SUDIONIKE KONGRESA U MUZEJU ZA UMJETNOST I OBRT

DVORANA 2

TEMA: HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTURE HAZU I ZBIRKE ARHITEKTURE (II.1) / MUZEJSKO PREZENTIRANJE ARHITEKTONSKE BAŠTINE (II.2) /

Pozivno predavanje : MICHAEL DARLING/

SURADNJA ARHITEKATA I MUZEALACA (I.4.)

moderatori: Žarka Vujić i Željko Kovačić

14.50

14.50-15.05	D. Kisić Hrvatski muzej arhitekture HAZU
15.10-15.25	N. Ivančević Suvremena arhitektura u zbirkama MSU
15.30-15.45	D. Radović Mahečić Arhitektura u muzeju ili jesu li arhitektonske izložbe dosadne?
15.50-16.05	H. Stublić Reprezentacija i prezentacija arhitektonske baštine na muzejskoj izložbi
16.10-16.25	G. M. Ivanković Zbirka arhitekture, građevinskog materijala i urbane opreme Muzeja Slavonije Osijek
16.25-16.50	PAUZA
16.50 - 17.25	Gost predavač: Michael Darling Museum of Contemporary Art, Chicago Izlaganje arhitekture (Exhibiting Architecture)
17.30-17.45	M. Beusan Muzej grada Iloka - dvor kneževa Nikole i Lovre Iločkih - dvorac rimskih kneževa Odescalchi
17.50-18.05	H. Božić Rekonstrukcija i uređenje dijela vojnog kompleksa Turanj, Karlovac
18.10-18.25	G. Horjan Dijalog u prostoru
18.25-19.00	DISKUSIJA
20.00	POSJET IZLOŽBI "ARHITEKT IGNJAT FISCHER" Muzej za umjetnost i obrt, Trg maršala Tita 10, Zagreb Vodstvo kroz izložbu: Marina Bagarić, autorica izložbe
21.00	SVEČANA VEČERA ZA SUDIONIKE KONGRESA U MUZEJU ZA UMJETNOST I OBRT

DVORANA 3

RADIONICA : Marketing u muzeju – poveznica kulture i turizma

voditeljica radionice: V. Jurić Bulatović

16.25-16.50	PAUZA
16.50 - 18.05	RADIONICA : Marketing u muzeju – poveznica kulture i turizma voditeljica radionice: V. Jurić Bulatović
20.00	POSJET IZLOŽBI "ARHITEKT IGNJAT FISCHER" Muzej za umjetnost i obrt, Trg maršala Tita 10, Zagreb Vodstvo kroz izložbu: Marina Bagarić, autorica izložbe
21.00	SVEČANA VEČERA ZA SUDIONIKE KONGRESA U MUZEJU ZA UMJETNOST I OBRT

20. listopada 2011. / ČETVRTAK

DVORANA 1

TEMA: PREMA SUSTAVNOM PLANIRANJU I IZGRADNJI MUZEJA U HRVATSKOJ (I.5.)

moderatori: Jasna Galjer i Ante Rendić Miočević

9.00-9.15	V. Pavić Ratne štete na muzejskim zgradama u Hrvatskoj
9.20-9.35	D. Osrečki Jakelić O planskoj i neplanskoj izgradnji muzeja u Hrvatskoj
9.40-9.55	E. Brunović O muzejskim aktivnostima u Hrvatskoj i usustavljenju skrivenog potencijala
10.00-10.15	Ž. Lazslo Na što treba misliti pri adaptaciji ili gradnji muzejske zgrade
10.20-10.35	K. Krizmanić, N. Prlj-Šimić, M. Bošnjak Hrvatski prirodoslovni muzej - realnost i očekivanja
10.35-11.00	PAUZA
11.00-11.15	S. Kočevar, A. Škrtić Prostori Gradskog muzeja Karlovac kao odraz odnosa lokalne zajednice prema kulturnoj baštini
11.20-11.35	N. Jagarčec Arhitektura Velikog Tabora
11.40-11.55	T. Vlahović, J. Radovčić Teksture, strukture i arhitekture imaginarnog Prirodoslovnoga muzeja
11.55-13.30	PAUZA ZA RUČAK

DVORANA 2

TEMA: NEIZVEDENI PROJEKTI MUZEJSKE ARHITEKTURE: "PAPIRNATI MUZEJI" (I.3.)

moderatori: Dubravka Kisić i Goran Zlodi

9.00-9.15	Ž. Vujić Igra arhitektonskih perli ili o svim projektima zgrade Narodnog muzeja u Zagrebu
9.20-9.35	S. Japundžić, T. Đerek PROJEKT I «REALIZACIJA»: Kako je prije četvrt stoljeća trebao izgledati Hrvatski prirodoslovni muzej
9.40-9.55	A. Solter Arheološki muzej u Zagrebu - neostvareni projekti
10.00-10.15	I. Michl Muzej bez muzeja
10.20-10.35	J. Zihlerl Izvedeni i neizvedeni muzeji ostaju "papirnati muzeji"; dva primjera iz prakse
10.35-11.00	PAUZA
11.00-11.15	E. Dubrović Nepostojeći muzeji u zgradama kojih nema - riječka muzejska promišljanja
11.20-11.35	M. Lučić Dvije mogućnosti za Muzej suvremene umjetnosti Istre
11.40-11.55	B. Majstorović Projekt dogradnje Galerije umjetnina u bastionu Cornaro
12.00-12.15	M. Cepetić Neizvedeni projekt muzeja u Čazmi
12.15-13.30	PAUZA ZA RUČAK

DVORANA 1

TEMA: POVIJESNI OBJEKTI ADAPTIRANI ZA MUZEJE (I.2)

moderatori: Vesna Jurić Bulatović i Jakov Radovčić

13.30

13.30-13.45	A. Pandžić, I. Plavec, d.i.a. Hrvatski povijesni muzej u objektu zaštićene industrijske baštine (projekt u realizaciji)
13.50-14.05	F. Celio Cega Prilagodba muzejskog postava palači u kojoj je smješten, primjer Muzej grada Trogira
14.10-14.25	V. Mažuran Subotić Gliptoteka - primjer muzeja u industrijskoj arhitekturi
14.30-14.45	B. Škulj, D. Fulanović Urbana (drvena) arhitektura u funkciji Tehničkog muzeja
14.50-15.05	N. Eckhel Trg Mažuranića 14 - Od Trgovačko-obrtnog do Etnografskog muzeja
15.05-15.35	PAUZA
15.35-15.50	T. Ujčić Dugotrajna privremenost - pazinski kaštel kao dom Etnografskog muzeja Istre i drugih baštinskih ustanova
15.55-16.10	J. Juzbašić Šokački stan (salaš) u funkciji muzeja na otvorenom
16.15-16.30	V. Filipčić Maligec Titova rodna kuća - malo prostora za veliku priču
16.35-16.50	E. Višić-Ljubić, I. Vukšić Tusculum, područna zgrada splitskog Arheološkog muzeja u Saloni
16.55-17.10	Ž. Jamičić Muzej pod kapom, iskustva Muzeja policije
17.30-19.00	OKRUGLI STOL Moderatori: S. Pintarić, G. Rako
19.00	ZATVARANJE KONGRESA D. Osrečki Jakelić, Ž. Kovačić

DVORANA 2

TEMA: ARHITEKTURA I NOVE FUNKCIJE MUZEJA (I.6) / MUZEJSKE ZGRADE I OPREMA U SUSTAVU MUZEJSKE DOKUMENTACIJE (II.3)

moderatori: Dora Bošković i Arsen Duplančić

13.30

13.30-13.45	M. Zuccon Martić Prostori edukacije
13.50-14.05	K. Ivanišin Kardum, L. Bede, I. Ivas Špilja u muzeju
14.10-14.25	G. Barišić Bačelić Razumjeti grad - muzejski edukativni projekti o arhitektonskoj baštini povijesne jezgre Splita
14.30-14.45	D. Radić Muzej u muzeju na primjeru grada Trogira
14.50- 15.35	PAUZA
15.35-15.50	D. Tomšik Krmpotić Projekt digitalizacije muzejske građe stalnog postava Muzeja grada Iloka
15.55-16.10	Z. Svrtan Izložbe arhitekture u Muzeju za umjetnost i obrt
16.15-16.30	N. Hrust Obnova Umjetničkog paviljona u Zagrebu 2006. – 2011.
16.35-16.50	V. Brdar Mustapić Izložbene vitrine Muzeja za umjetnost i obrt – povijesni pregled
16.55-17.10	V. Delić Gozze Prostor kao dramaturgija
17.15-17.30	M. Crnčević, V. Ivanković Kontić Edukacija o zaštićenim prirodnim vrijednostima dubrovačkog područja: Elementi muzeja znanosti

DVORANA 3

RADIONICA - Suradnja s Europom: Kulturna kontaktna točka: program Kultura 2007. – 2013.

voditelji radionice: Anja Jelavić i Mladen Špehar

13.30

13.30-14.30	Anja Jelavić, Odjel za kulturnu kontaktnu točku, Ministarstvo kulture Predstavljanje programa Kultura 2007. – 2013. i uspješnih projekata Prijevod europske moderne i suvremene umjetnosti (projektni partneri: MMSU Rijeka i MSU Zagreb) Karneval – kralj Europe I. i II., Poduzetnički gradovi Europe i njihove zajednice (EMZ, Zagreb) NEMO – Europska mreža muzejskih organizacija
14:30 – 14:45	PAUZA
14:45 – 15:15	Vladimir Goss, Filozofski fakultet u Rijeci (projektni partner – Muzej hrvatskih arheoloških spomenika – Split) Predstavljanje projekta Cradles of European Culture
15:15 – 15:45	Jasna Jakšić, MSU, Zagreb Predstavljanje projekta Digitalizacija ideja
15:45 – 16:15	Jadranka Winterhalter i Vesna Meštrić, MSU, Zagreb Iskustvo s pripremom i prijavom novog projekta
16:15 – 16:30	Pitanja i odgovori

21. listopad 2011. / PETAK

IZLET

8.45	Polazak autobusom iz Zagreba
10.00	Dolazak u Krapinu
10.15	Piće dobrodošlice
10.30 - 12.30	Posjet Muzeju krapinskih neandertalaca Vodstvo: Jakov Radovčić i Željko Kovačić
13.00	Trški vrh, posjet crkvi sv. Marije Jeruzalemske
14.00	Ručak u restoranu «Klet Kozjak», Kozjak bb, Sv. Križ Začretje
17.00	Povratak u Zagreb

Jasna Galjer
jgaljer@ffzg.hr

UVODNO IZLAGANJE II. KONGRESA

MUZEJSKA ARHITEKTURA U HRVATSKOJ U FUNKCIJI KOMUNIKACIJE

Filozofski fakultet u Zagrebu
Odsjek za povijest umjetnosti

Ivana Lučića 3
10000 Zagreb

Polazeći od pretpostavke o kompleksnosti muzeja kao institucije, težište izlaganja je na pitanju njegove uloge u suvremenom društvu. Danas, kada se tradicionalne uloge koje su tijekom povijesti određivale muzej kao mjesto prikupljanja, čuvanja, istraživanja, dokumentiranja i izlaganja obogaćuju novim funkcijama, u sagledavanju njegove pozicije umjesto objekta i artefakta sve značajnijom postaje interaktivnost i generiranje novih značenja. Na odabranim primjerima koji čine reprezentativni uzorak novije povijesti i aktualnog trenutka muzejske arhitekture u Hrvatskoj, razmatraju se dosezi kvalitete, s težištem na pitanju da li i u kojoj mjeri uspješno funkcioniraju u novoj ulozi koja im je pripala u doba tranzicije.

Oscilirajući između dviju krajnosti: modernističke "neutralnosti" te postmodernističke spektakularnosti i performativnosti neobuzdanih maštarija recentnih arhitektonskih projekata i realizacija, muzej je nedvojbeno jedan od najvećih izazova u tipologiji arhitekture.

Na osnovi sažetog usporednog prikaza, hrvatska se muzejska arhitektura smješta u okvir svjetskih trendova i analizira se njezina primjerenost specifičnosti lokalnog konteksta.

Primjenom komplementarne metode, ukazuje se na vizualni i oblikovni aspekt muzejske arhitekture, te njezinu primjerenost "upisivanju" simboličkog značenja, ali i specifičnosti koje proizlaze iz urbanog i kulturnog konteksta, uključujući i muzejske posjetitelje kao sudionike. Cilj je ukazati na potencijal koji muzeji imaju u generiranju materijalne kulture i potrebu kritičke (samo)svijesti o diskursu pripadajuće im arhitekture.

Arsen Duplančić
Jelena Jovanović

arsen.duplancic@armus.hr
jelena.jovanovic@armus.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Zgrada Arheološkog muzeja u Splitu: razmišljanja sto godina poslije

Arheološki muzej u Splitu
Zrinsko-Frankopanska 25
21 000 Split

021 / 329-340

Arheološki muzej u Splitu najstarija je muzejska ustanova u regiji osnovana 1820. godine. Njegova današnja zgrada građena je od 1912. do 1914. po nacrtima austrijskih arhitekata Augusta Kirsteina i Friedricha Ohmanna. Koncipirana je kao centralno zdanje okruženo vrtom i natkrivenim trijemom predviđenim za postavljanje kamenih spomenika, tj. za lapidarij. U prizemlju je bila velika dvorana za izlaganje malih predmeta i stan čuvara dok su na katu bili knjižnica, uredi i stan ravnatelja. Takva koncepcija uvjetovala je nedostatak uredskih prostorija za buduće kustose i službenike Muzeja, što se naročito osjetilo nakon II. svjetskog rata. Osim toga, nisu bile predviđene nikakve prostorije za povremene izložbe. Sve je to postalo ograničavajućim čimbenikom razvoja i djelovanja Muzeja, pogotovo u odnosu na njegovu vezu s javnošću koju su sve više poticala suvremena muzeološka kretanja i shvaćanja.

U izlaganju će biti obrađene pojave koje su zapažane od vremena otvaranja zgrade za posjetitelje pa do danas. To se u prvom redu odnosi na zatvoren, odnosno slobodan ulaz koji stvara nedoumice posjetiteljima. Zatim je tu pitanje razgledavanja stalnog postava koji se prekida koncepcijski i misaono, bilo da se prvo obiđe zgrada ili lapidarij. Sljedeće pitanje je prostor za povremene izložbe i manja predavanja te radni prostor za sve veći broj kustosa i ostalo stručno osoblje. Na kraju će biti riječi o depoima i problemu smještaja prevelikog broja muzejskih predmeta.

Ljerka Dulibić
Iva Pasini Tržec

ldulibic@hazu.hr
ipasini@hazu.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU i „njezina“ zgrada

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU
Zrinski trg 11
10 000 Zagreb

01 / 4895-119

U izlaganju ćemo ukratko prezentirati kronologiju izgradnje zgrade za smještaj zbirke umjetnina biskupa Josipa Jurja Strossmayera te analizirati njeno stvarno mjesto u urbanističkom tkivu grada Zagreba i simboličku ulogu u širem kulturnom kontekstu, uz poseban osvrt na prostor i mjesto današnje Strossmayerove galerije starih majstora unutar palače Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Marina Bagarić

marina.bagarić@muo.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Zgrada Muzeja za umjetnost i obrt na pozornici zagrebačke Zelene potkove: ikonografska studija

Muzej za umjetnost i obrt
Trg maršala Tita 10
10 000 Zagreb

01 / 4882-138

Zgrada Muzeja za umjetnost i obrt i s njim spojene Obrtne škole izgrađena je prema projektu Hermanna Bolléa između 1887. i 1892. na zapadnome dijelu zagrebačke Zelene potkove. Pod istim su krovom smještene (tada skromne) muzejske zbirke i učionice i radionice Obrtne škole. Takav kombinirani arhitektonski tip nije bio nepoznat u europskoj arhitekturi druge polovine 19. stoljeća; nastao je iz potrebe da muzejska institucija istodobno bude i mjesto edukacije, a ne samo riznica nacionalnoga blaga. Ipak, naglašeno reprezentativni eksterijer Muzeja za umjetnost i obrt bitno se razlikuje od eksterijera srodnih europskih institucija (South Kensington Museum, London, Österreichisches Museum für Kunst und Industrie, Beč). U radu bi se interpretirao utjecaj mikrolokacije na oblikovanje zgrade Muzeja za umjetnost i obrt, varijante rješenja pročelja i njegov dijalog s ostalim institucijama smještenima na istom potezu donjogradskoga parkovnoga okvira.

Miroslav Gašparović

miroslav.gasparovic@muo.hr
uprava@muo.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Prostorni razvoj Muzeja za umjetnost i obrt

Muzej za umjetnost i obrt
Trg maršala Tita 10
10 000 Zagreb

01 / 4882-118

U proteklom razdoblju pokazalo se da je Muzej svojim zbirkama i brojnim aktivnostima prerastao svoje trenutne prostore te da je potreban kvalitetan strateški pomak u pravcu njegova prostornog proširenja kako bi mogao i dalje djelovati kao vodeća muzejska i kulturna ustanova u Hrvatskoj i regiji.

U suradnji s arhitektom Željkom Kovačićem izrađeni su idejni projekti za sljedeće dvije faze daljnjeg razvitka: "**MUO I**" u sadašnjim prostornim gabaritima i "**MUO za 22. stoljeće**", kojim su obuhvaćeni svi prostori u vlasništvu Muzeja, čime bi se riješili svi nedostaci i problemi funkcioniranja institucije.

Logičan pravac prostornog proširenja jest prema prostorima koji su ionako u vlasništvu Muzeja, dakle prostori Škole primijenjenih umjetnosti i dizajna i radionica u dvorištu Muzeja. Izmještanjem ŠPUD i radionica Muzej bi dobio potreban prostor za daljnje djelovanje i kvalitetan razvitak u sljedećem dugoročnom razdoblju. Ovaj je cilj izuzetno teško postići, ali je to za Muzej jedino logično i jedino prihvatljivo rješenje. Isto vrijedi i za Školu koja već dugo djeluje u izuzetno teškim i lošim uvjetima, neprimjerenim tako značajnoj obrazovnoj instituciji iz koje su ponikle mnoge današnje visokoškolske umjetničke ustanove i nebrojeni vrhunski hrvatski umjetnici.

Pripremljena su dva idejna projekta u kojima se razmatraju mogućnosti faznog rješenja daljnjeg razvitka Muzeja. U projektu radno nazvanom "**MUO I**" otvara se do sada neiskorišten tavanski prostor Muzeja, sve službe premještaju se na drugi i treći kat, povećava se prostor za povremene izložbe, dijelom reorganiziraju depoi i restauratorske radionice. Iako bi značilo značajno poboljšanje, ovaj prijedlog tek djelomično odgovara na stvarne potrebe Muzeja za razdoblje od sljedećih nekoliko godina. Iseljenjem radionica koje se nalaze u dvorišnom muzejskom objektu oslobodio bi se prostor za

smještaj dijela depoa i time bi se dodatno dobilo na kvaliteti ovog projekta.

Idejni projekt pod nazivom "**MUO za 22. stoljeće**" obuhvaća sve prostore u vlasništvu Muzeja, dugoročno i izuzetno dobro rješava probleme te otvara niz mogućnosti koje bi znatno poboljšale rad i prezentaciju ustanove. Realizacija projekta omogućila bi prezentiranje dodatnih segmenata muzejskog fundusa koji je sada predstavljen tek u naznakama. Praktički bi se time moglo realizirati kvalitetno restrukturiranje Muzeja kojim bi neke od ogromnih i izuzetno vrijednih zbirki (primjerice tekstil, fotografija, namještaj, sakralna skulptura, slikarstvo, grafika itd.) mogle postati samostalne jedinice unutar Muzeja, što bi dodatno diverzificiralo dosadašnju djelatnost te znatno povećalo svijest o njihovoj važnosti u našem društvu.

Željko Kovačić

zeljko.kovacic10@zg.t-com.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Muzeji - muzeji

Radnički dol 9
10 000 Zagreb

01 / 4823-035

U posljednjih dvadesetak godina intenzivnije sam se bavio projektima u kulturi, napose muzejima - stalnim postavima, postavima izložbi i rješavanjem ostalih njihovih (muzejskih) potreba.

U kratkom *slide-show*-u podsjetio bih na realizirane muzejske postave u posljednje dvadeset i četiri godine.

Različite teme: arheološke, geološke, povijesne, umjetničke galerije, ratne, tehničke.

Različita mjesta iz gotovo cijele Hrvatske: Zagreb, Vis, Karlovac, Ozalj, Vukovar, Split, pa i u inozemstvu - Kranj u Sloveniji.

Različiti prostori : unutar tvrđava, palača, nekadašnjih samostana, bolnica...

Različita rješenja.

Bilo je tu malih zahvata, a i kapitalnih poslova, od nekoliko kvadrata do nekoliko tisuća kvadrata.

Vlasta Krklec

mkn@mhz.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Muzej krapinskih neandertalaca – simbioza arhitekture i postava

MHZ – Muzej krapinskih neandertalaca
Šetalište Vilibalda Sluge bb
49 000 Krapina

049 / 371-491

049 / 374-968

Muzej krapinskih neandertalaca jedan je od najposjećenijih muzeja u Hrvatskoj, koji je ubrzo nakon godinu dana nakon otvorenja dočeka svog 200.000-tog posjetitelja. Izuzetan spoj arhitekture i postava, multimedijske prezentacije i interdisciplinarnog pristupa donijeli su zavidne rezultate i promociju van hrvatskih granica. Nalazište krapinskog pračovjeka ponovno je revitalizirano, a muzej je postao nova kulturno-turistička atrakcija europskih razmjera. Dugo očekivani muzej, koji su više od desetak godina pomno promišljali i stvarali autori Jakov Radovčić i Željko Kovačić, dobitnik je brojnih priznanja i nagrada. Njegova realizacija ostvarena je u suradnji s mnogim muzejima u svijetu, umjetnicima i multimedijalnim stručnjacima. Stalni postav muzeja koncipiran je u 18 tematskih cjelina, od najstarije prošlosti Zemlje do modernoga doba, s posebnim naglaskom na znamenito otkriće u Krapini i važnost zbirke krapinskih neandertalaca.

Goran Rako

info@radionica-arhitekture.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Muzej kao stroj za izlaganje

Arhitektonski fakultet
Katedra za arhitektonsko projektiranje
Kačićeva 26
10 000 Zagreb
01 / 4639 333

Koristimo se izvedenicom izraza "stroj za stanovanje" arhitekta Le Corbusiera kojim se plastično opisuje karakter arhitekture dvadesetog stoljeća ili bar osnovna namjera njenih glavnih aktera. Pokušavamo ukazati na situaciju u kojoj se kuće "utrkuju" s izlozbama i izloščima, uvjereni kako je jedino ispravno rješenje suživot. Naglašavamo "prometno rješenje" muzeja kao kostur oko kojeg se projektiraju ostale osobine. Na primjeru četiri muzeja i jedne izložbe pokazujemo kako nas kontekst, prostorni i vremenski, ukazujući na nebitno, usmjerava prema bitnom. Arheološki muzej Narona usklađuje gotovo nepomirljiva mjerila izvan i unutar zgrade, izložba 41. zagrebačkog salona izlazi van galerije i održava se na gradskom trgu, Spomen muzej vodotornja u Vukovaru ne umanjuje postojeću monumentalnost mjesta, Muzej grada Vukovara u dvorcu Eltz koristi isključivo postojeće prostorne mogućnosti, Arheološki muzej Vučedol povezuje dva visinom od dvadesetak metara odvojena mjesta itd.

Hrvoje Manenica

hrvoje.manenica@gmail.com

hrvoje@a-m-narona.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Arheološki muzej Narona – Vid

Arheološki muzej Narona

Vid b.b.

20 352 Vid - Metković

020 / 687-149

020 / 691-597

U svome izlaganju osvrnut ću se na samu ideju gradnje novoga "in situ" muzeja u Vidu, na ostacima antičke Narone.

Sama gradnja bila je izuzetno složen zahvat, s obzirom na arheološku građu koja se cijelo vrijeme nalazila na terenu.

Od otvorenja Muzeja promijenila se turistička i kulturna slika doline Neretve i ovoga dijela Hrvatske. Osvrnuo bih se na posjećenost muzeja, koncepciju stalnoga postava, sadašnji rad u muzeju, buduće planove i perspektivu muzeja i same Narone.

Snježana Pintarić
Igor Franić

snjezana.pintaric@msu.hr

I. Arhitektura muzeja u Hrvatskoj
Arhitektura muzeja kroz vrijeme

Multidisciplinarnost, fleksibilnost i transparentnost na primjeru
nove zgrade MSU

Muzej suvremene umjetnosti
Avenija Dubrovnik 17
10 000 Zagreb

01 / 6052-797
01 / 6052-701
091 / 1110-008

Na temelju opsežne muzeološke koncepcije koju su izradili stručnjaci Muzeja i vanjski suradnici 1996. godine odabran je prvonagrađeni projekt Igora Franića na natječaju 1999. godine. I stručnjaci Muzeja i autor zgrade nastojali su u projekt nove zgrade Muzeja ugraditi svoja saznanja o specifičnostima čuvanja i prezentiranja suvremene umjetnosti kao i najnovija tehnološka dostignuća koja se koriste u produkciji suvremenog stvaralaštva i komunikaciji s publikom. Zgrada je projektirana i izvedena u nizu manjih i većih prostora koje je moguće prilagođavati trenutačnim potrebama i kako bismo mogli producirati i prezentirati različite oblike suvremenog stvaralaštva. Pored uobičajenih izložbenih prostora koji su u središtu naše djelatnosti, tu su i mogućnosti za produkciju audiovizualnih materijala u AV-studiju te održavanje filmskih i scenskih predstava u multimedijalnoj dvorani kao i naš vanjski izložbeni prostor na zapadnoj medijskoj fasadi. Pored prostora za čuvanje građe zatvorenih za javnost, publici je omogućen vizualni kontakt s restauratorskom radionicom i knjižnicom Muzeja, a prostori cafea i muzejske trgovine predstavljaju spoj između unutrašnjosti i vanjskog javnog prostora.

Multidisciplinarnost, fleksibilnost i transparentnost nove zgrade bit će pokazani na primjerima funkcioniranja Muzeja od otvorenja u prosincu 2009. do ljeta 2011.

Ivan Mirnik
Ante Rendić-Miočević

arendic@amz.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ **Povijesni objekti adaptirani za muzeje**

Povijest palače Arheološkog muzeja u Zagrebu

Arheološki muzej u Zagrebu
Trg Nikole Šubića Zrinskog 19
10000 Zagreb

01 / 4873-000

Autori namjeravaju prikazati povijest palače Dragutina Vranyczanyja Dobrinovića, u kojoj danas djeluje Arheološki muzej u Zagrebu. Od njezine izgradnje 1879. godine do danas zgrada je doživjela brojne preinake i pregradnje, a ujedno je bila na raspolaganju brojnim korisnicima (privatna palača obitelji Vranyczany, Haffner, vlasništvo banke; u njoj je djelovao Automobilski klub, Arheološki seminar i dr.), a tijekom Drugog svjetskog rata tu se nalazilo sjedište njemačkog Wehrmachta. U prilogu je težište na potpunijem razumijevanju arhitektonskih sadržaja te prikazivanju pojedinih građevinskih zahvata u kronološkom slijedu od vremena izgradnje palače 1879. do danas. Na mjestu palače nekada je stajala kuća zagrebačkoga gradonačelnika Pavla Hatza. Ilustrativni prilozi sadrže dio dokumentacije, od nacрта pročelja objelodanjenog 1880., fotografije interijera, nacрта probijanja vrata za banku iz 1922. nadalje. Od 1945. godine u palači se nalazi Arheološki muzej, nakon što se prethodno nalazio u palači nekadašnje JAZU. Od tada su u zgradi izvedeni brojni zahvati koji su bili prilagođeni potrebama funkcioniranja muzeja (depozitariji, uredski i izložbeni prostori, radionice, čitaonica, knjižnica itd.).

Joško Belamarić

jbelamaric@hotmail.com

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Muzej Sinjske alke u nekadašnjem kvartiru mletačke konjice

Institut za povijest umjetnosti – Zagreb
Centar Cvito Fisković u Splitu
Kružićeva 7, 21000 Split

Viteška igra Sinjska alka, jedan od najspektakularnijih oblika hrvatske kulturne baštine, upisana je 2010. na UNESCO-v popis nematerijalne svjetske baštine u Europi. U nekadašnjem kvartiru mletačke konjice dovršava se pak uređenje sjedišta Viteškog alkarskog društva i budućeg Muzeja sinjske alke.

Prilog će predstaviti osnovne elemente nove koncepcije sadržaja muzeja, s osobitim naglaskom na njegov odnos spram sugestivnog prostora kvartira koji će, u značajnim dijelovima arhitektonske strukture, biti prezentiran kao integralan dio postava Muzeja. Gradnja sinjskog kvartira je suvremena nastanku same Alke, pa predstavlja njen svojevrsan „građevinski krsni list“. Oblikovanjem novih Alkarskih dvora duh i pravila odvijanja ove drevne viteške igre bit će elokventno prezentirani tijekom čitave godine.

Milvana Arko – Pijevac
Borut Kružić

milvana@prirodoslovni.com

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Prirodoslovni muzej Rijeka / vrtna, rezidencijalna vila

Prirodoslovni muzej Rijeka
Lorenzov prolaz 1
51 000 Rijeka

051 / 553-669

Prirodoslovni muzej Rijeka je od 1946. godine do danas smješten u vrtnoj, rezidencijalnoj vili iz 1934. godine, površine 610 m² (suteran, prvi i drugi kat, tavan). Okoliš vile površine je 673 m². Od 1946. do 1962. ustanova djeluje kao zoološki vrt i muzej te se dio prostora muzeja koristio za zimovalište životinja, a okoliš muzeja kao zoološki vrt. Zatvaranjem zoološkog vrta 1962. prostori muzeja uglavnom se prenamjenjuju za spremišta i izložbeni prostor bez jasne koncepcije izlaganja. Od 1996. vizijom djelovanja muzeja kao istraživačke i muzejske ustanove pristupa se modularnom uređenju muzeja s ciljem kvalitetne obrade građe, prezentiranja i promidžbe prirodne baštine Liburnijskog krša. Suradnjom kustosa, arhitekata, dizajnera i informatičara uređuje se prostor u muzeju i okoliš kao botanički vrt. Prema izrađenoj koncepciji do 2008. godine uređeno je 93% ukupnog prostora muzeja.

Sanja Žaja Vrbica

sanja.zvrbica@gmail.com

sanja.vrbica@unidu.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Umjetnička galerija Dubrovnik u palači Banac

Odjel za umjetnost i restauraciju
Sveučilište u Dubrovniku
Ćira Carića 4
20 000 Dubrovnik

020 / 332-104

Umjetnička galerija Dubrovnik osnovana je 1945., a tri godine kasnije preseljena je na današnju lokaciju, u palaču brodovlasnika Boža Banca izgrađenu 1939. prema projektu Lavoslava Horvata i Harolda Bilinića. Palača Banac bila je tema brojnih analiza arhitekture 20. st. u Dubrovniku, no njena unutrašnja oprema, niz rafinirano dizajniranih detalja u duhu art décoa, originalni namještaj palače i uređenje pojedinih prostorija do sada nisu bili tema proučavanja. Nova namjena iziskivala je brojne preinake i nekadašnje reprezentativne dvorane za prijeme postale su izložbene dvorane, a pomoćni prostori spremišta za čuvanje umjetnina i urede osoblja. Galerija je adaptirana nekoliko puta da bi zadovoljila muzejske standarde, a posljednjih godina uveden je centralni klimatizacijski sustav i uređeni su spremišni prostori čime su znatno poboljšani mikroklimatski uvjeti čuvanja i prezentacije djela.

Vladimir Kalšan

vladokalsan@yahoo.com

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Muzej Međimurja Čakovec u Dvorcu Zrinskih

Muzej Međimurja Čakovec
Trg republike 5, 40000 Čakovec

040 / 313-285

040 / 312-820

Muzej Međimurja Čakovec osnovan je 1954. godine kao Gradski muzej Čakovec. Svoj stalni postav otvorio je 1955. godine u fortifikaciji kompleksa Starog grada Zrinskih u Čakovcu. Danas su stalni muzejski postavi u fortifikaciji skinuti te postavljeni na I. i II. katu palače. Fortifikacija i palača, odnosno cijeli kompleks je u obnovi. U fortifikaciji se na 2.500 m² planira urediti „hotel s pričom“. Palača se pretvara u centralni memorijalni prostor Međimurja s muzejsko-galerijskim sadržajima, te svečanim i protokolarnim prostorima Grada Čakovca i Međimurske županije. Jednim je dijelom namijenjena komercijalnim sadržajima.

Anamarija Eterović
Vedrana Jović Gazić

eterovic@mas-zadar.hr
vedrana.jovic@mas-zadar.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Strukturalno-funkcionalne promjene na prostoru današnjeg Muzeja antičkog stakla u Zadru

Muzej antičkog stakla
Poljana zemaljskog odbora 1
23 000 Zadar

023 / 363-841
023 / 363-842

Tijekom duge i dinamične povijesti strateški idealno smještenog grada Zadra, velika je pozornost bila usmjerena njegovu utvrđivanju, čiji vrhunac je ostvaren planskom izgradnjom sustava obrambenih bastiona u 16. i 17. stoljeću. Taj je zahvat trajno obilježio urbanističku sliku grada, a djelomično sačuvani i prenamijenjeni bastioni i danas su dijelom njegove prepoznatljive urbane strukture.

Krajnje sjeveroistočnim dijelom poluotoka, na kojem je smještena zadarska povijesna jezgra, još uvijek dominira nepravilni, peterokutni bastion Moro, u povijesti poznat i kao bastion sv. Marcele, a kasnije i kao bastion Cosmacendi. Od sredine 16. stoljeća i početka njegove gradnje do danas prostor bastiona poslužio je nizu sadržaja koji su nerijetko bili okosnicom kulturno-društvenog života grada. Sredinom 19. stoljeća njegova izvorna obrambena funkcija potisnuta je oblikovanjem gradskog parka, poznatog kao „Mali perivoj“, ubrzo obogaćenog i ugostiteljskom ponudom čime je bastion, strukturalno prilagođen i prenamijenjen, postao središtem gradskih zbivanja. Taj lukavi potez širenja prijeko potrebne kavanske zabave u prostor gradskog parka pripada Antoniju Cosmacendiju, uspješnom poduzetniku, ugostitelju i proizvođaču likera, a nešto kasnije i vlasniku palače u čijim se prilagođenim prostorima danas nalazi Muzej antičkog stakla.

Cosmacendijeva palača smještena je nad sjeverozapadnim dijelom bastiona Moro. Njezinom izgradnjom zauzeta je znatna površina „Malog perivoja“, što uz nedostatak izvornog izvedbenog projekta palače baca sumnju na okolnosti same gradnje. Palača je

dovršena 1877. godine, a pored stambenog dijela obuhvaćala je i manji pogon za proizvodnju (vjerojatno i prodaju) likera, tada već tradicionalnu obiteljsku djelatnost.

Prilagodбом palače potrebama suvremenog Muzeja istovremeno su otvorena vrata bogatoj povijesnoj priči istinskog življenja palače, punoj zanimljivih sudbina, kao i brojnim drugim, stoljećima i tisućljećima starijim pričama satkanima u krhkoj, blistavoj staklenoj građi.

**Jadranka Sulić Šprem
Ivana Lazarević**

jadranka.sulic@gmail.com

**I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje**

Stambena kuća u funkciji muzeja

Prirodoslovni muzej Dubrovnik
Androvićeva 1
20 000 Dubrovnik

020 / 324-888

Prirodoslovni muzej Dubrovnik osnovan je 1872., a svečano je otvoren u Općinskoj palači 1873. godine. Tijekom povijesti često se selio, a nakon potresa 1979. godine zatvoren je za posjetitelje. U ožujku 2009. Muzej je ponovno otvoren, ovaj put u trokatnoj palači smještenoj na ugao između Androvićeve ulice i baroknog stubišta Uz Jezuite. Palača, u detaljima, upućuje da je izgrađena u 16. ili 17. stoljeću, a vlasnike možemo pratiti u arhivskim dokumentima od 1817. godine. U popisu provedenom te godine, ova kuća nalazi se u seksteriju Forte Molo i nosi kućni broj 700. Tada su u njoj živjele obitelji Nocetti i Domenico te su se obje bavile istim obrtom i proizvodile tjesteninu. Kao posjednik nadalje se pojavljuje Nikola Ogrizić, a potom obitelji Orepić i Kisić koje su u zgradi imale pekara pod nazivom "Forno Rolland". Pekara je radila do 1945. kada je nacionalizirana i postala društvena pekara "Budućnost" do 1963. godine.

Elvira Šarić Kostić

muzej-grad-st@st.htnet.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Povijesni objekti adaptirani za muzeje

MUZEJ GRADA SPLITA I TRI POVIJESNA OBJEKTA KAO DIO KULTURNE BAŠTINE

Muzej grada Splita
Papalićeva 1
21 000 Split

021 / 344-917

Muzej grada Splita jedna je od važnijih gradskih ustanova drugog po veličini grada u Hrvatskoj. Smješten je u Papalićevoj palači te uz klasicističku zgradu Galerije Emanuel Vidović, izdvojenog objekta u okviru Muzeja grada Splita, predstavlja primjer povijesnih objekata adaptiranih za muzej. U sljedećem razdoblju i treći muzejski objekt, dio Mletačkog kaštela na Voćnom trgu, Mletačka kula, nakon obnove i uređenja trebala bi obogatiti kulturnu i turističku ponudu grada Splita sa stalnim postavom vezanim za funkciju te kule u obrani grada. Muzej grada Splita sukladno svojoj društvenoj ulozi nastoji ostvariti zadatak koji ima, s obzirom na karakter i ulogu koju vrši kao gradski muzej, a to je aktivno sudjelovati u životu grada. Zaštićeni spomenici kulture u kojima se nalazi Muzej grada Splita, njihova povijest, smještaj, arhitektonski značaj i urbanistički sadržaj lokaliteta uključenih u suvremene životne funkcije, omogućavaju instituciji da svojim programima i aktivnostima ostvaruje svoje poslanje.

Danica Plazibat

danica.plazibat@gmail.com
danica.plazibat@mestrovic.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

ATELIJER MEŠTROVIĆ
Tradicionalno i(li) suvremeno – Sinergija i(li) konfrontacija

Muzeji Ivana Meštrovića – Atelijer Meštrović
Mletačka 8
10 000 Zagreb

01/ 4851-123

01/ 4851-126

Atelijer Meštrović u Zagrebu umjetnički je muzej s elementima memorijalnoga, sa stalnom izložbom radova hrvatskoga i svjetskog kipara Ivana Meštrovića (1883. – 1962.). Smješten je u dijelu kompleksa koji je Ivan Meštrović sagradio i u kojem je živio i stvarao od 1922. do 1942. godine. Darovnim ugovorom iz 1952. Ivan Meštrović je kuću s atelijerom darovao Republici Hrvatskoj, a 1969. godine novouređeni je izložbeni prostor u cijelosti otvoren za javnost. Muzejska je zgrada zbog svoje arhitektonske i urbanističke vrijednosti te memorijalnog značenja proglašena zaštićenim spomenikom kulture. Posebnost muzeja jest integritet djela i prostora ostvaren kroz ambijentalni postav u autentičnom prostoru nekadašnjega umjetnikova doma i radnog prostora.

Rad tematizira: a) povijest kompleksa – gradnja i adaptacija u muzej, b) problematiku čuvanja, zaštite i prezentacije građe u specifičnim uvjetima, c) nove strategije i kriterije u muzejskoj komunikaciji - prednosti i nedostatke prostora s obzirom na njegove zadatosti.

Barbara Vujanović

barbara.vujanovic@mestrovic.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Dom hrvatskih likovnih umjetnika – projekt Ivana Meštrovića: povijesni kontekst i današnje značenje

Muzeji Ivana Meštrovića – Atelijer Meštrović
Mletačka 8
10 000 Zagreb

01 / 4851-123

01 / 4851-124

Dom likovnih umjetnosti, inauguriran 1. prosinca 1938. izložbom *Pola vijeka hrvatske umjetnosti*, reprezentativan je primjer monumentalne arhitekture modernog klasicizma. Rotunda koju je Ivan Meštrović projektirao u suradnji s Haroldom Bilinićem, Lavoslavom Horvatom i Zvonimirom Kavurićem (1934. – 1938.) bila je u vrijeme nastanka apartni primjer izložbenoga prostora, čija se tradicija s prekidom održala do današnjih dana. Prvi dio izlaganja odnosit će se na povijest izgradnje, od početnoga projekta do realizacije, obnove i adaptacije. U drugom dijelu prikazat će se povijest funkcije kao izlagačkoga prostora, od Muzeja revolucije do Doma hrvatskih likovnih umjetnika. Poseban će se naglasak dati na potonju fazu u kojoj su izvedene mnoge *site-specific* izložbe, stoga će se predstaviti najuspjeliji primjeri sinteze suvremene umjetničke prakse s ostavštinom moderne arhitekture Ivana Meštrovića.

Dubravka Kisić

hma@hazu.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Hrvatski muzej arhitekture HAZU i zbirke arhitekture

Hrvatski muzej arhitekture HAZU

Hrvatski muzej arhitekture HAZU

G. Kovačića 37

10 000 Zagreb

tel: 01 4834 551

mob: 098 9982299

Hrvatski muzej arhitekture osnovan je 1995. u okrilju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti kao nastavak rada koji se odvijao u Akademijinom Kabinetu za arhitekturu i urbanizam. Muzej je smješten u zaštićenom kulturnom dobru vili Ehrlich-Marić u Zagrebu u ulici Ivana Gorana Kovačića 27. Jedini je muzej arhitekture u Hrvatskoj. Zbirka Muzeja, poput mnogih muzeja arhitekture nastalih u novijem razdoblju, orijentirana je na nacionalne kolekcije i dvadeseto stoljeće. Djelatnosti vezane za medijalizaciju arhitekture orijentirane su na domenu tzv. proširenog polja arhitekture i odvijaju se u različitim formatima koji nam stoje na raspolaganju: izložbama, predavanjima, raspravama, simpozijima, radionicama, publikacijama. Kroz aktivnosti vezane na prikupljanje obradu i znanstvenu interpretaciju zbirke, te izložbenu i izdavačku djelatnost koja se obraća profesionalnoj, ali i najširoj kulturnoj javnosti Muzej ostvaruje ciljeve suvremenog muzeja arhitekture koji sve više postaje referencijalno mjesto za sve one koji žele razumjeti izgrađeni okoliš, koji ga preoblikuju i grade ili jednostavno u njemu žive.

Ovo će izlaganje tematizirati: opći profil Muzeja unutar široke lepeze suvremenih muzeja arhitekture, povijest mjesta i građevine u kojem Muzej djeluje, inicijalno postavljene ciljeve u vrijeme osnivanja Muzeja te sažeti pregled rezultata dosadašnje djelatnosti.

Nataša Ivančević

natasa.ivancevic@msu.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE
Hrvatski muzej arhitekture HAZU i zbirke arhitekture

Suvremena arhitektura u zbirkama MSU-a

Muzej suvremene umjetnosti
Avenija Dubrovnik 17
10 010 Zagreb

01 / 605 27 15
fax 01 / 605 27 97
099 / 801 4019

Muzej suvremene umjetnosti, zahvaljujući donacijama i otkupima, postao je vlasnik većine instalacija koje su izlagane na venecijanskom bijenalu arhitekture od hrvatskog osamostaljenja, 1991. godine. To su instalacija arhitekta Ivana Crnkovića, *Kuća sa šest jednakih prostorija* ili *Novi hrvatski dvorac*, multimedijaska instalacija *Transparency of the Hyperreal* i kompleksna multimedijaska instalacija *Tko se boji vuka još u digitalnoj eri?*, arhitekata Vinka Penezića i Krešimira Rogine, te instalacija *Frameworks/Okviri*, arhitekata Petra Miškovića, Lee Pelivan i Tome Plejića, te likovne umjetnice Ivane Franke. Ovi radovi predstavljaju dobru jezgru za razvoj buduće zbirke arhitektonskih radova koju muzej planira osnovati u sljedećim godinama. Svojom multidisciplinarnošću pokazuju interes arhitekata za omekšavanjem granica između arhitekture i vizualne umjetnosti, te za istraživanjem novih područja umjetničkog izraza.

Darja Radović Mahečić

darja.mahecic@gmail.com
dradovic@hart.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejsko prezentiranje arhitektonske baštine

Arhitektura u muzeju ili jesu li arhitektonske izložbe dosadne?

Institut za povijest umjetnosti – vanjski suradnik
Medveščak 49
10 000 Zagreb

091/ 2097-912

Od prvih javnih muzeja formiranih u Francuskoj u 18. stoljeću do recentnog Njemačkog arhitektonskog muzeja u Frankfurtu i Cite de l'architecture u Parizu, jasno je da za razliku od drugih umjetničkih muzeja, ovi ne sadrže objekt svog proučavanja. U muzej arhitekture dolazi se učiti o arhitekturi; o logici građenja, investitorima i korisnicima, a najviše o pojedinim građevinama i autorima, pa i onima koje nerijetko „nevidljive“ treba izvesti na svjetlo dana. Tradicionalna povijest umjetnosti ovisi naime o monografskim knjigama i izložbama, pa se takav pristup prenosi i na muzejske programe i postave.

Arhitektura predstavlja tehnički problem pri svojoj muzeološkoj kanonizaciji u usporedbi sa slikarstvom i kiparstvom. Ako je tako sa stilski priznatom arhitekturom, to je još evidentnije kad se radi o „alternativnoj“ arhitekturi koja se nastoji izraziti kroz različite procese, ne samo formalnom kompozicijom temeljenom na standardnim nacrtima.

Izlaganje želi pokazati kako re-konceptualizacija, uz različite tehnike reproduciranja, može transformirati arhitekturu i grad kao muzejski zadatak.

Helena Stubić

hstublic@ffzg.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejsko prezentiranje arhitektonske baštine

Reprezentacija i prezentacija arhitektonske baštine na muzejskoj izložbi

Filozofski fakultet u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb

01 / 6002-348

Arhitektura jest važan dio kulturne baštine. Ona je direktno povezana s razvojem civilizacija i kultura i jedan je od njihovih prepoznatljivijih izraza. Često upravo kroz arhitektonsku baštinu percipiramo i prepoznajemo različite narode i kulture i njihove specifičnosti, a često je upravo ona jedini sačuvani dio koji svjedoči o nekom vremenu i narodu. U svijetu postoje brojni primjeri zbirke koje se bave arhitektonskim naslijeđem i svima je njima zajedničko sabiranje, istraživanje i prezentiranje arhitektonske građe i baštine. Ipak, glavne produkte arhitektonskog djelovanja nije moguće zbog oblika i dimenzija prenijeti u muzej, a što takvim muzejima i zbirkama prezentaciju arhitektonske baštine čini posebnim izazovom. Ovim radom pokušat će se istražiti i analizirati s muzeološkog aspekta koji su to sve reprezentanti arhitekture u muzejskim zbirkama te koji su mogući načini prezentiranja arhitektonske baštine na muzejskoj izložbi.

Grgur Marko Ivanković

gmi@mso.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejsko prezentiranje arhitektonske baštine

Zbirka arhitekture, građevnog materijala i urbane opreme Muzeja Slavonije Osijek

Muzej Slavonije Osijek
Trg Svetog Trojstva 6
31 000 Osijek

031/ 250-731

031/ 250-741

Zbirka arhitekture, građevnog materijala i urbane opreme Muzeja Slavonije Osijek nastala je kao posljedica kontinuiranog prikupljanja građevnog materijala na području grada Osijeka i Slavonije i Baranje. Tijekom nekoliko posljednjih godina zbirka cigala i crjepova nadrasla je početna očekivanja, a uz nju je sustavno prikupljana i građevna stolarija, te dijelovi osječke urbane opreme. Zbirka vremenski obuhvaća građu od 16. do 21. stoljeća, a tipološki je vrlo raznorodna od prijesne cigle i crijepa, preko pločica, štukatura, peći, kamina, ograda do prozora, vratnica i rešetki, kanalizacijskih cijevi do nacрта zgrada, natječajnih projekata urbanih cjelina i uličnih svjetiljki, reklamnih natpisa i roloa osječkih dućana.

Mario Beusan

mario.beusan@arhitekt.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Suradnja arhitekata i muzealaca

DVOSTRUKA PREZENTACIJA

Muzej grada Iloka – dvor kneževa Nikole i Lovre Iločkih – dvorac rimskih kneževa Odescalchi

Arhitektonski fakultet
Kačićeva 26
10000 Zagreb

098 / 279-343

01 / 4816-416

Autor se bavi specifičnim muzeološkim zadatkom u kojemu je i sama zgrada muzeja izložbena tema, jednako kao i njezin neposredni okoliš (utvrđeni plato s cijelim nizom atraktivnih arheoloških nalaza od pretpovijesti preko rimske antike, srednjeg vijeka do uključivo turskog razdoblja). Autor stalnog postava muzeja ujedno je i autor „Idejnog projekta Muzeja grada Iloka“ u dvorcu Odescalchi, odnosno temeljnog dokumenta prema kojemu je artikuliran kompleksni „Projekt obnove i adaptacije dvorca Odescalchi“ za muzejsku namjenu. Muzej grada Iloka je zavičajni muzej Iloka i njemu pripadajućeg područja u hrvatskom dijelu Srijema (Šarengrad, Bapska, Mohovo i pripadajuća ruralna naselja). Prvi prezentacijski sadržaj obuhvaća kulturno-povijesni razvoj Iloka i Iločkog područja, a drugi se veže uz paralelnu prezentaciju spomeničkih svojstava i vrijednosti dvorca u rasponu od gotike do četiri ustanovljene etape njegove pregradnje (od kneževa Iločkih, posljednjih kraljeva Bosne, do rimskih kneževa Odescalchi, posljednjih vlasnika dvorca i vlastelinstva).

Hrvojka Božić

hrvojka.bozic@gmk.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Suradnja arhitekata i muzealaca

Rekonstrukcija i uređenje dijela vojnog kompleksa Turanj, Karlovac

Gradski muzej Karlovac
Strossmayerov trg 7
47 000 Karlovac

047 / 615-980

047 / 615-981

Grad Karlovac dodijelio je Gradskom muzeju Karlovac kompleks vojarnje na Turnju za smještaj zbirke Domovinskog rata.

Kompleks je smješten između rijeke Korane i prometnice Karlovac - Plitvice sa sjeverne i sjeveroistočne strane. Cijeli je kompleks površine 12.981 m², a na njemu se nalazi nekoliko ruševnih ili potpuno uništenih zgrada. Rješenjem Ministarstva kulture RH kompleks utvrde Turanj stavljen je pod preventivnu zaštitu.

Muzej je započeo projekt uređenja jedne zgrade, zidane jednokatnice od kamena i opeke u kojoj je planiran smještaj i prezentacija zbirke Domovinskog rata, vanjskog prostora za izložbu krupnih sredstava vojne tehnike, te uređenje prilaza i okoliša.

Izrađena je kompletna dokumentacija i preliminarna muzeološka koncepcija. Arhitektonskim rješenjem rekonstrukcije zgrada na sebe preuzima simboličnu vrijednost i postaje materijalni okvir muzejskoj ideji, pa zgrada zadržava svoj sadašnji "uništeni" izgled. Projektom je predviđeno "oblačenje" zgrade u prozirnu staklenu opnu, kako bi postojeći zidovi bili sačuvani i vidljivi.

Goranka Horjan

goranka.horjan@mhz.hr

**I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Suradnja muzealaca i arhitekata**

Dijalog u prostoru

Muzeji hrvatskog zagorja
Samci 64
49 245 Gornja Stubica

049 / 587-888

049 / 587-885

Muzeji Hrvatskog zagorja sa svojih pet ustrojenih specijaliziranih muzeja izazov su za upravljanje u svakom pogledu rada, pa tako i u onome koji uključuje suradnju s arhitektima. Muzeji koriste više od šezdesetak raznovrsnih građevina smještenih u različitim dijelovima Krapinsko-zagorske županije i vode kontinuiranu brigu o njima. Većinom su to zaštićeni spomenici kulture ili pak čine dio veće spomeničke cjeline. Najveća je ona u Kumrovcu koja okuplja četrdesetak zdanja tradicijskog graditeljstva. Muzeji u sastavu imaju i impresivan građevinski kompleks utvrđenog grada Velikog Tabora, čija je obnova u tijeku, te dva barokna dvorca (Gornja Stubica i Razvor). Održavanje spomenika kulture podrazumijeva stalnu suradnju s restauratorima i nadležnim konzervatorskim odjelima, što donosi mnoge izazove. Drukčije oblike suradnje zahtijevaju noviji, namjenski građeni objekti za muzejsku ili galerijsku djelatnost poput Galerije Antuna Augustinčića ili nedavno otvorenog Muzeja krapinskih neandertalca.

Vesna Jurić Bulatović

marketing@muo.hr

RADIONICA

**Muzejski marketing
Poveznica kulture i turizma**

Muzej za umjetnost i obrt
Trg maršala Tita 10
10 000 Zagreb

01/ 4882-123

Sustavnom primjenom novih znanja i tehnologija kao i najsuvremenijih marketinških metoda u funkcioniranju Muzeja za umjetnost i obrt postigli smo u proteklom razdoblju niz pozitivnih rezultata koji su značajno utjecali na kompletnu uspješnost naših kulturnih proizvoda na tržištu. Uključivanje „kulturnih proizvoda“ u turističku ponudu i potražnju od velike je važnosti kako za kulturu, tako i za turizam. To je način očuvanja, zaštite i promocije nacionalne baštine. Do sada realizirani vrlo kompleksni znanstveni, stručni i istraživački projekti (*Pavlini u Hrvatskoj, Fotografija u Hrvatskoj 1848-1951, Bidermajer u Hrvatskoj, Historicizam u Hrvatskoj, Secesija u Hrvatskoj*), te brojni drugi veći ili manji projekti, od kojih su neki rezultat uspješne međunarodne suradnje kao npr. *Skandinavski dizajn, Leonardo da Vinci, Rembrandt – Grafike* itd. ostali su u memoriji publike koja se brojila na desetke tisuća i po snažnoj marketinškoj kampanji prije i za vrijeme izložbi.

Neki od projekata postali su i uspješni izvozni kulturno-turistički proizvodi (npr. *Secesija u Hrvatskoj*), koja je u Hrvatskoj proglašena kulturnim događajem godine (za 2004. godinu) s rekordnom posjećenosti od 100.000 posjetitelja u 5 mjeseci. U Pragu je također, u 2006. godini, ova izložba proglašena događajem sezone.

U primjeni marketinških strategija u plasmanu novih kulturnih proizvoda koristimo se onim marketinškim metodama koje koristi bilo koja tvrtka u plasmanu novog proizvoda (istraživanje tržišta, definiranje ciljeva i misije, izbor strategije marketinga, praćenje učinaka marketing strategije i sumiranje rezultata).

U tom smislu i novi veliki projekt *ART DECO I UMJETNOST U HRVATSKOJ IZMEĐU DVA RATA*, koji je održan u MUO od 21. siječnja do 28. kolovoza 2011., svojevrsna je kruna u nastojanju Muzeja za umjetnost i obrt da predstavljanjem velikih stilskih

razdoblja europske i hrvatske kulturne povijesti najbolje afirmira srednjoeuropski kontekst razvoja hrvatske kulture.

Recepcija najšire javnosti te realizacija svih zadanih ciljeva, kako stručnih i znanstvenih, tako i zadovoljenje potreba najširih segmenata potrošača kulturno-turističkog proizvoda, najbolje su potvrđeni brojkom od 76.552 posjetitelja iz zemlje i inozemstva. Također, potvrđena suradnja s partnerima i sponzorima uvelike je pomogla u promociji izložbe i realizaciji ukupne marketinške strategije. Stoga ne čudi kontinuirani rast broja stranih posjetitelja i preporuka uglednog francuskog *Le Figaroa* i španjolske EFE za posjet izložbi i Zagrebu kao kulturno-turističkoj destinaciji.

Vladimira Pavić

vpavic@mdc.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja u Hrvatskoj

Ratne štete na muzejskim zgradama u Hrvatskoj

Muzejski dokumentacijski centar
Ilica 44
10 000 Zagreb

01 / 4817-065

Prikupljanje informacija i dokumentacije, popisivanje, evaluacija i objava ratnih šteta na muzejima i muzejskoj građi nastalih tijekom Domovinskog rata 1991.-1995.-1997. u Hrvatskoj, rezultat je dugogodišnjeg posla stručnjaka Muzejskog dokumentacijskog centra (MDC), centralne INDOK službe hrvatske muzejske mreže.

Iako je primarna zadaća MDC-a bila evidentiranje šteta na pokretnoj baštini odnosno muzejskoj građi (nepokretna baština u ingerenciji je Konzervatorskih odjela), prikupljeni su i podaci te fotodokumentacija o razaranju muzejskih zgrada.

Projekt je financiralo Ministarstvo kulture RH. Prikupljeni podaci objavljeni su krajem 1997. u knjizi pod naslovom *Ratne štete na muzejima i galerijama u Hrvatskoj*. Nadopunjeno elektroničko izdanje knjige publicirano je krajem 1999. godine na web stranicama MDC-a, s detaljnim podacima o 70 oštećenih i uništenih muzeja, galerija, zbirki i lokaliteta od kojih je 44 pretrpjelo štetu na građi.

Uz financijsku potporu Nacionalnog komiteta UNESCO-a za projekt *Ratne štete na muzejskoj građi u Hrvatskoj: evaluacija prikupljenih podataka, izrada softvera i publiciranje na mreži*, krajem 2001. godine na webu su prezentirani decidirani podaci o stradaloj muzejskoj građi s fotodokumentacijom muzejskih predmeta.

U ustanovljeni broj od 70 u ratu oštećenih i uništenih zgrada muzeja, galerija i zbirki ubrajaju se i dislocirane čuvaonice građe te područne zbirke ili zbirke pod stručnim nadzorom muzeja. Oštećenja variraju od lakših (primjerice MHAS u Splitu, Hrvatski povijesni muzej i Atelier Meštrović u Zagrebu) do teških - kao zgrada Zavičajnog muzeja Konavala u Čilipima i sve zgrade Vukovarskog muzeja, od kojih je zgrada Galerije Bauer potpuno razorena. Mali broj stradalih zgrada nikada nije obnovljen i vraćen u muzejsku funkciju; većina muzejskih objekata obnovljena je ili su oštećenja sanirana. Najpoznatiji je

primjer generalne obnove dvorca Eltz u kojem je smješten Gradski muzej Vukovar.

Dubravka Osrečki Jakelić

dubravka.osrecki.jakelic@muo.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja u Hrvatskoj

O planskoj i neplanskoj izgradnji muzeja u Hrvatskoj

Muzej za umjetnost i obrt
Trg maršala Tita 10
10 000 Zagreb

01 / 4882-134

Od druge polovine prošlog stoljeća izgradnja muzeja u svijetu intenzivirala se do neslućenih razmjera. Svjetski trend, u skromnijim razmjerima, slijedi i Hrvatska.

Polazeći od recentnih podataka o preko dvjesto pedeset objekata u kojima se obavlja muzejska djelatnost u Hrvatskoj, a na temelju odabranih primjera, analizirat će se planiranje i izgradnja muzejskih zgrada u Hrvatskoj.

Proces planiranja izgradnje muzeja, pojednostavljeno, možemo označiti kao sustav sastavljen od velikog broja elemenata, o čijoj sinergiji ovisi ostvarenje postavljenog zadatka.

Izlaganjem će se obuhvatiti vremenski raspon od pojave prvih muzeja u devetnaestom, preko prostornog i tipološkog širenja muzeja tijekom dvadesetog, do obnove, izgradnje te planiranja muzeja u dvadeset i prvom stoljeću.

Cilj je izlaganja je prvenstveno postaviti, a potom i odgovoriti na pitanje o konzistentnosti planova za izgradnju muzeja u Hrvatskoj: koliko su muzejska arhitektonska zdanja rezultat sustavnog planiranja, sa svim odrednicama navedene sintagme, a koliko plod slučajnosti s manje ili više uspješnim ishodom?

Eva Brunović

eva.brunovic@min-kulture.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja u Hrvatskoj

O muzejskim aktivnostima u Hrvatskoj i usustavljenju skrivenog potencijala

Ministarstvo kulture
Runjaninova 2
10 000 Zagreb

01 / 4866-518

01 / 4866-586

Izlaganje će prikazati značajne pomake u muzejskoj djelatnosti polazeći od broja muzeja u Hrvatskoj, inicijativa za osnivanje novih muzeja i muzejskih zbirki kojima se sustavno daje potpora za umrežavanje u Sustav muzeja, pregleda novoosnovanih muzeja i obnovljenih novih stalnih postava posljednjih deset godina do projekcije osnivanja nekoliko iznimno važnih i značajnih muzeja i novih stalnih postava do 2014. godine.

Projekti i realizacije novih muzejskih zgrada i novih stalnih postava svaki na svoj način pokazuju napredak u muzeološkom smislu, pokazuju kreativne i studiozne napore muzejskih ustanova koje su se prilagodile potrebama vremena i suvremenom poimanju muzeja 21. stoljeća.

Od izgradnje novih muzejskih zgrada do novih stalnih postava i obnova zgrada iščitava se niz kvalitetnih arhitektonskih, likovnih i muzealnih prezentacija uz niz muzejskih inovacija.

Novim i suvremenim muzeološkim pristupom otvoreni su prostori ka daljnim realizacijama kompleksnih multidisciplinarnih istraživačkih projekata i međumuzejskoj suradnji čime se pridonosi kako ojačavanju hrvatske mreže muzeja, suradnji s ostalim baštinskim institucijama, tako i vrednovanju vlastite, nacionalne baštine.

Želimir Laszlo

zlaszlo@mdc.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja

Na što treba misliti pri adaptaciji ili gradnji muzejske zgrade

Muzejski dokumentacijski centar

Ilica 44

10 000 Zagreb

01 / 4817-073

Izlaganjem će se ukazati na potrebu da se pri projektiranju, posebno pri izradi projektnog zadatka, u obzir uzmu specifični zahtjevi koji se postavljaju pred adaptaciju ili izgradnju muzejskih zgrada. To se danas rijetko čini. Posljedice su teške, skupe i neke muzeje drastično ograničavaju u njihovoj djelatnosti.

Bit će riječi samo o posebnim zahtjevima, onima koji nisu obuhvaćeni propisima o gradnji, a koji tiču se muzejskih zgrada. Takvi su primjerice zahtjevi u vezi sa specifičnim vrstama muzejskih prostorija (karantene, čuvaonice, izložbene prostorije i sl.), s mikroklimom, danjim i umjetnim svjetlom, grijanjem itd. Ukratko, bit će riječi o potrebi uključivanja preventivne zaštite u proces projektiranja obnove i izgradnje muzejskih zgrada.

Katarina Krizmanić
Nediljka Prlj Šimić
Marija Bošnjak

katarina.krizmanic@hpm.hr
nedaprlj@hpm.hr
marija.bosnjak@hpm.hr

I. ARHITEKTURA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja u Hrvatskoj

Hrvatski prirodoslovni muzej – realnost i očekivanja

Hrvatski prirodoslovni muzej
Demetrova 1
10 000 Zagreb

01 / 4851-700

01/ 4851-644

Prirodoslovne zbirke još od davne 1866. godine čuvaju se u gornjogradskoj zgradi u Demetrovoj 1, od ranije poznatoj kao prvoj javnoj kazališnoj dvorani nazvanoj po posljednjem vlasniku palače grofu Antunu Amadéu de Várkonyju. Odmah po useljenju uočen je nedostatak prostora za opsežan prirodoslovni fundus, a s tim se problemom već generacije muzealaca bore na manje ili više uspješan način. Posve svjesni problema, ali i činjenice da Hrvatski prirodoslovni muzej i mi kustosi ne postojimo samo zbog fundusa, nego i zbog posjetitelja koji bi iz muzeja trebali izići zadovoljni, duhovno i obrazovno obogaćeni, upustili smo se u istraživanje i ispitivanje javnog mnijenja. Istraživanje smo obavili metodom anketiranja, koja je izravnija od opažanja jer se tako posjetitelji izjašnjavaju o svojim osjećajima, uvjerenjima i mišljenjima dajući konkretne odgovore. Ispitanici su pažljivo birani i čine podskup ili dio ukupne populacije, a njihovi odgovori dat će nam okvire unutar kojih se vjerojatno kreće mišljenje šire zajednice iz koje je uzorak izvučen.

Pri postavljanju pitanja nastojali smo se držati propisanih pravila kako bi nepouzdanost anketnih upitnika sveli na najmanju moguću mjeru. Stavili smo akcent na pitanja koja nas najviše zanimaju, a odnose se na vanjska i unutarnja arhitektonska rješenja preuređenog, odnosno mogućeg, novog Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja.

Rezultate istraživanja, njihove detaljne prikaze i analize iznijeti ćemo na 2. kongresu hrvatskih muzealaca. Nažalost, nismo u poziciji davati nikakva obećanja, ali nadamo se ispunjenju želja naših vjernih posjetitelja.

Sanda Kočevar
Antonija Škrtić

sanda.kocevar@gmk.hr
antonija.druzak@gmk.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja u Hrvatskoj

Prostori Gradskog muzeja Karlovac kao odraz odnosa lokalne zajednice prema kulturnoj baštini

Gradski muzej Karlovac
Strossmayerov trg 7
47 000 Karlovac

047 / 615-980

047 / 615-981

Gradski muzej Karlovac od samog osnutka početkom dvadesetog stoljeća trpi nedostatak prostora za obavljanje muzejske djelatnosti. Predavanjem će se prezentirati povijesni kroki pokušaja rješavanja toga problema, te će se ilustrirati sadašnja situacija prouzrokovana ovisnošću o lokalnim političkim događanjima. Budući da je osnivač Gradskog muzeja Karlovac Grad Karlovac, ovaj negativan utjecaj i nepostojanje suvisle strategije kulturnog razvoja grada i institucije odražavaju se u trenutnoj situaciji koju karakterizira postojanje nekoliko projekata prenamjene povijesnih objekata (zgrada Strossmayerov trg 7, tzv. Bosanski magazin, lokalitet Turanj, Stari grad Dubovac) u muzejske svrhe. Autorice će istaknuti opasnosti koje skriva takva politika po profesionalno i stručno djelovanje muzeja, te dovodi do hiperprodukcije "papirnatih" muzeja koji se nikada neće realizirati.

Nadica Jagarčec

dvt@mhz.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja

Arhitektura Velikog Tabora

Muzeji Hrvatskog zagorja - Dvor Veliki Tabor
Hum Košnički bb
49 216 Desinić

049 / 374-971

049 / 374-979

Skladna arhitekturna cjelina velikotaborskog kompleksa koju su zamislili i sagradili srednjovjekovni graditelji već više od petsto godina dominira zagorskim krajem. Arhitektura se zapravo stopila s prirodom čineći jedinstvenu sliku i doživljaj.

Dvor Veliki Tabor je kasnosrednjovjekovni plemićki grad podignut na vrhu Huma Košničkog, na nadmorskoj visini od 333 m, 3 km zapadno od Desinića. U obrambenoj, fortifikacijskoj arhitekturi Velikog Tabora ogledaju se nesigurna vremena u kojima je nastajao. Kako bi svojim vlasnicima pružio sigurnost, plemićki je grad morao biti opremljen brojnim fortifikacijskim elementima koji su njegovim stanovnicima omogućavali obranu od neprijatelja.

Osnovni dijelovi plemićkog grada Velikog Tabora kao utvrđene kasnosrednjovjekovne cjeline su vanjski obrambeni prsten (s bastionom) i uža gradska jezgra (palas, četiri polukružne kule, sjeverni ulazni dio).

Jakov Radovčić
Tatjana Vlahović

jakov.radovcic@hpm.hr
tatjana.vlahovic@hpm.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Prema sustavnom planiranju i izgradnji muzeja u Hrvatskoj

Teksture, strukture i arhitekture imaginarnog Prirodoslovnoga muzeja

Hrvatski prirodoslovni muzej
Demetrova 1 i 3
10000 Zagreb

01 / 4851-700

Višestoljetna iskustva prezentacije prirodoslovlja kroz kulturnu djelatnost prirodoslovnih muzeja obično se sagledavaju kroz teksturu, a ne strukturu heterogenih specifičnosti pojedinih prirodoslovnih disciplina. Time je i arhitektura prirodoslovnih muzeja svedena na jednostranu dimenziju i površinski sklop određenih prirodnina. Ako suvremeni prirodoslovni muzeji žele biti kulturološki odraz ovoga vremena, onda sinteza *nature* i *kulture* u tim muzejima započinje novom arhitekturom različitih dimenzija znanstvenoga procesa. Peta, kulturološka dimenzija ekspozicije neke prirodnine u arhitekturi ili postavu muzeja nastaje tek onda kada sagledamo i ostale dimenzije znanosti koje predmet prikupljaju, otkrivaju, determiniraju, opisuju, sistematiziraju pa tek onda stavljaju u kauzalitet mnogih prirodnih procesa. Stoga vjerujemo kako kulturološka premisa, pa stoga i arhitektura suvremenoga prirodoslovnoga muzeja nužno proizlazi iz sinteze znanstvenoga procesa i ostalih dimenzija sagledavanja i spoznaje pune teksture kao i same strukture prirodoslovne građe, žive i nežive prirode.

Žarka Vujić

zvujic@ffzg.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Neizvedeni projekti muzejske arhitekture: „Papirnati muzeji“

Igra arhitektonskih perli ili o svim projektima zgrade Narodnog muzeja u Zagrebu

Filozofski fakultet u Zagrebu
Odsjek za informacijske znanosti
Katedra za muzeologiju
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb

01 / 6002-346

U prilogu će se na jednome mjestu predstaviti i analizirati sve ideje i arhitektonski projekti napravljeni za zgradu Narodnog muzeja u Zagrebu. Tako će se prezentirati i kritički promotriti svi ključni trenuci pokušaja nastanka Zgrade, počevši od promišljanja prenamjene zgrade Zemaljske bolnice (današnji Rektorat Zagrebačkog sveučilišta) za Akademiju i Narodni muzej, preko 1913. i intenzivnog promišljanja i projekata za muzejsku palaču na Akademičkom trgu na mjestu Bolléova kemijskog laboratorija (Lavoslav Kalda i ostali) pa do ideje osnutka i izgradnje Milenijskog muzeja uoči Drugog svjetskog rata, a čiji koncept valja smatrati svojevrsnim nastavljajem koncepta Narodnog muzeja. Pri tome se neće zanemariti niti rješenja pojedinačnih muzejskih Odjela, primjerice poput onog Prirodoslovnog na potezu Zapadnog perivoja itd. Interpretacija svakog projekta smjestit će se u društveni, kulturni i svakako muzeološki kontekst svoga vremena. Osnovna je teza da do realizacije nikada nije došlo, jer su tome, govoreći Foucaultovim rječnikom, stajali na putu različiti oblici moći.

Sanja Japundžić
Tamara Đerek

sanja.japundzic@hpm.hr
tamara.derek@hpm.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Neizvedeni projekti muzejske arhitekture: "Papirnati muzeji"

PROJEKT I «REALIZACIJA»: Kako je prije četvrt stoljeća trebao izgledati Hrvatski prirodoslovni muzej

Hrvatski prirodoslovni muzej
Demetrova 1
10 000 ZAGREB

01 / 4851-700
01 / 4851-644

Još krajem prošlog stoljeća, davne 1987. godine, načinjen je projekt uređenja Hrvatskog prirodoslovnog muzeja koji je obuhvaćao postojeću zgradu u Demetrovoj ulici br. 1 i proširenje na Demetrovu 3. Ovaj projekt do danas nije ostvaren - napravljene su tek poneke male izmjene... Kroz brojna desetljeća postojanja unutrašnja i vanjska arhitektura Muzeja nije se znatnije promijenila. Muzej je tijekom godina narastao brojem zaposlenih, brojem muzejskih predmeta i različite dokumentacije, a prostor je i nadalje ostao skučen i nedostatan. I tako u 21. stoljeću Hrvatski prirodoslovni muzej samo životari. U neadekvatnom prostoru nema dovoljno mjesta za prezentaciju mnogih vrijednih i zanimljivih eksponata hrvatskog i svjetskog prirodoslovlja. Posjetitelji se susreću s mnogobrojnim problemima, a jedan od najvećih je u tome da je osobama u invalidskim kolicima onemogućen doživljaj Muzeja. Nedostatak rampe ili lifta za invalidne osobe, suvenirnice, prostora za predavanja i radionice, garderobe za posjetitelje... samo su neki od razloga da se zapitamo idemo li ukorak s vremenom i kada ćemo svjedočiti stvaranju novog Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja osjetljivog na sve zahtjeve i potrebe suvremene muzeologije i očekivanja posjetitelja.

Ana Solter

asolter@amz.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Neizvedeni projekti muzejske arhitekture: „Papirnati muzeji“

Arheološki muzej u Zagrebu – neostvoreni projekti

Arheološki muzej u Zagrebu
Nikole Šubića Zrinskog 19
10 000 Zagreb

01 / 4800-010

Arheološki muzej u Zagrebu od 1945. godine smješten je u luksuznoj palači Vranyczany-Dobrinović, kao i kod svih stambenih zgrada, potpuno neprikladnoj za smještaj jednog muzeja. S vremena na vrijeme predlagali su se projekti proširenja zgrade. Poznati hrvatski arhitekt Zlatko Neuman 1953. godine izveo je nacрте za novu muzejsku zgradu u dvorištu prema Gajevoj ulici. Projekt nikada nije realiziran. Godine 1948. Muzej je dobio nalog da se preseli u Meštrovićev paviljon, no protestom tadašnjeg ravnatelja Hoffilera do preseljenja nije došlo. Najveće bitke su vođene oko dvorišta Muzeja. Godine 1953. Novinsko poduzeće „Borba“ dobilo je dopuštenje za izgradnju svoje tiskare na lokaciji Gajeva 13. Zauzvrat bi Muzej dobio praznu parcelu na Gornjem gradu između Vranyczanyjeve ulice i Strossmayerova šetališta. Godine 1982. uprava Hotela Dubrovnik pokušava dvorište Muzeja pretvoriti u parkiralište. Napokon, 2. srpnja 1987. povodom Univerzijade otvara se u dvorištu Lapidarij – arheološki park. Razgovori o garaži Hotela ponovno počinju 2006. godine kada dolazi do dogovora s Muzejom oko podzemne garaže ispod Lapidarija te proširenja Muzeja prema dvorišnoj strani. Nakon dugih i turbulentnih dogovora ovaj idejni projekt arhitekta Nikole Filipovića nikada nije ostvaren.

Ivona Michl

ivona.michl@dumus.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Neizvedeni projekti muzejske arhitekture: "Papirnati muzeji"

MUZEJ BEZ MUZEJA

Dubrovački muzeji – Arheološki muzej
Pred dvorom 3
20 000 Dubrovnik

020 / 324-041

Arheološki muzej u Dubrovniku čiji počeci sežu još u davnu 1872. godinu, odnosno u vrijeme nastanka Domorodnog muzeja, još uvijek je „beskućnik“.

Koncem 19. st. u najstarije inventarne knjige upisani su predmeti koje su putnici i pomorci donosili iz dalekog Egipta, sa Cipra, iz južne Italije, kao i vrijedni predmeti lokalnih radionica od prapovijesti do srednjeg vijeka.

Tijekom 140 godina svoga postojanja, nakon promjene raznih naziva i statusa, Arheološki muzej djeluje u sastavu Dubrovačkih muzeja, ali još uvijek nema svoj prostor, svoj stalni postav i čuvaonicu.

Proteklih desetljeća bilo je nekoliko pokušaja izrade idejnog rješenja na lokacijama unutar gradske jezgre Dubrovnika, ali do konkretne realizacije nikad nije došlo. Posljednja u nizu organizirana je i ljetna škola Arhitektonskog fakulteta iz Zagreba, pod nazivom „ŠKOLA GRADA“ - Dubrovnik 2010. pod vodstvom prof. Nenada Fabijanića s prijedlozima i idejama na kompleksu Sv. Marije.

Jerica Zihelr

jerica.zihelr@mmsu.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Neizvedeni projekti muzejske arhitekture: „Papirnati muzeji“

Izvedeni i neizvedeni muzeji ostaju "papirnati muzeji"; dva primjera iz prakse

Muzej moderne i suvremene umjetnosti
Dolac 1/2
51000 Rijeka

Današnji muzeji, osobito oni moderne i/ili suvremene umjetnosti, susreću se s brojnim izazovima. Jedna od kritičkih i problemskih točaka je sam prostor(i) muzeja. Bilo da se obnavlja, proširuje ili gradi novi muzej, u njega je potrebno uložiti pregršt znanja, iskustva, vremena i sredstva. U zadnjih dvadesetak godina svjedoci smo izgradnji brojnih muzejskih objekata ili kompleksa kako na međunarodnom planu tako i u Hrvatskoj. Autorica članka navodi osobna iskustva kod planiranja i gradnje Museuma Lapidarium u Novigradu i Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci. Umjesto primjera dobre prakse jedan i drugi ostaju na razini „papirnatih muzeja“. Bez obzira na to što je novigradski muzej, za razliku od riječkog, izveden, tijekom rada učinjeni su arhitektonski i muzeološki propusti koji u najvećoj mjeri proizlaze iz različitih kutova promišljanja uloge i svrhe „muzeja“. S jedne strane su investitori, arhitekti i izvođači radova, a s druge struka, odnosno muzealci.

Ervin Dubrović

info@muzej-rijeka.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Neizvedeni projekti muzejske arhitekture: „Papirnati muzeji“

Nepostojeći muzeji u zgradama kojih nema

Riječka muzejska promišljanja

Muzej grada Rijeke
Muzejski trg 1/1
51000 Rijeka

051 / 336-711

051 / 336-521

Otkako je osnovan Muzej grada Rijeke (1994.) neprekidno se nastavlja rasprava i o osnutku novih muzeja, kao i o postojećim i nepostojećim zgradama koje bi u tu svrhu mogle poslužiti.

Muzej grada nema stalni postav, a ni primjerene prostore. Tipovi građe koje muzej prikuplja vrlo su raznorodni, a mnogi od predmeta – važnih za čuvanje memorije o osebujnoj riječkoj povijesti – svojom su veličinom i obilježjima (torpeda, lansirne cijevi, lučke dizalice, oklopna vozila itd.) vrlo zahtjevni i teški, u doslovnom i u muzejskom smislu.

U proteklih petnaestak godina na čelu Muzeja grada Rijeke nastojao sam dati osnovni koncept za više muzeja (muzej srednje Europe, muzej torpeda i industrijske baštine, književni, glazbeni i kazališni muzej te muzej emigracije). Za svaki sam ujedno predlagao adaptaciju postojećih zgrada, no katkad sam predlagao i izgradnju potpuno novih objekata nekonvencionalnih oblika i na nekonvencionalnim mjestima.

Posve ispražnjeni i oronuli riječki industrijski pogoni nesporno pružaju izvrsne mogućnosti za pretvaranje u muzejske prostore. Najatraktivnija je, ali i najteža za pretvorbu u suvremen muzej, velika palača Privilegiranog riječkog trgovačkog društva (Upravna zgrada rafinerije šećera) iz osamnaestog stoljeća. Izrazito je stilski obilježena, ispunjena štukaturama te zidnim i stropnim slikama. Ujedno je i prepuna prostornih i konzervatorskih ograničenja.

Većina se riječkih muzejskih ambicija odnosi na adaptacije postojećih prostora pa bi, na primjer, Muzej moderne i suvremene umjetnosti trebao biti smješten u bivšu Tvornicu duhana.

No prijedlog koji sam ove, 2011. godine predao riječkoj Lučkoj upravi za "muzej mora", koji bi bio smješten na lukobranu, predviđa vrlo složenu organizacijsku strukturu muzeja na nepogodnom, ali

zanimljivom mjestu. Taj bi muzej trebao biti sadržajna i estetska atrakcija s naglaskom na arhitektonskoj gipkosti jer bi čvrstim nadzemnim i podvodnim konstrukcijama mogli biti pridodani plutajući i lebdeći objekti.

Suvremeni muzej uz sve tradicionalne zadaće preuzima i težnju da bude neodoljivo privlačan i zabavan.

Mladen Lučić
mladenluc@net.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ **Neizvedeni projekti muzejske arhitekture**

Dvije mogućnosti za Muzej suvremene umjetnosti Istre

Muzej suvremene umjetnosti Istre -
Museo d'arte contemporanea dell'Istria
Riva 8
52100 Pula

052/423-205
052/382-910 fax

Muzej suvremene umjetnosti Istre, kada je osnovan, zamišljen je da djeluje u novom, za tu namjenu projektiranom objektu u centru grada. Paralelno se u Puli počela promicati ideja *Kulturringa*, odnosno oživljavanja i obnove prstenaste stare pulske gradske jezgre u svojevrsnu kulturološku šetnicu koja bi prstenastim uspinjanjem od Arene ili Foruma, a putem više pravca kretanja, stigla do mletačke utvrde - *Kaštela*, smještenog na vrhu tog najstarijeg djela Pule. *Kulturring* podrazumijeva obnovu gradskih fasada, pločnika, rekonstrukciju rasvjete te nove sadržaje postojećih lokala, a u *ponudu* uključuje obilazak najznačajnijih pulskih spomenika (Arena, Dvojna vrata, Zlatna vrata, Malo rimsko kazalište, Sv. Marija Formoza, Augustov hram, Gradska palača, Katredala...) te posjete Areni, Arheološkom i Povijesnom muzeju. Muzej suvremene umjetnosti Istre, smješten u novoj zgradi iznad Dvojnih vrata (glavni ulaz) i Arheološkog muzeja te u neposrednoj blizini Malog rimskog kazališta sa svojim raznovrsnim sadržajima bio bi svojevrsan vrhunac takve šetnice, odnosno njen logičan završetak.

Nova muzejska zgrada Muzeja suvremene umjetnosti Istre, za koju je izrađen idejni projekt (A.D. Biro, Pula; Alma i Davor Mattichio) planira se započeti graditi do 2020. godine. Osim što bi udovoljavala svim recentnim zahtjevima svjetskih muzeja suvremene umjetnosti, ta zgrada ujedno bi trebala biti i spomenikom suvremene arhitekture te reprezentativan primjer uspješne interpolacije novog arhitektonskog tkiva u staroj urbanoj jezgri.

Međutim, do tog vremena Muzej suvremene umjetnosti treba djelovati i već djeluje u prostoru

negdašnje austrougarske vojarne smještene na pulskoj Rivi. Za potrebe izložbene djelatnosti do sada je adaptirano cca 600 kvadrata na prvom katu, a ostali prostori (2500 m²) postupno će se uređivati jer je prostorna dispozicija te zgrade gotovo idealna za korištenje u

muzejsko – galerijske svrhe. Muzej suvremene umjetnosti Istre adaptaciju ne provodi stihijski, već u skladu s učinjenim projektom (također A.D. Biro, Pula) koji nije striktno rađen za potrebe MSUI, već kao svojevrsan suvremeni multimedijski kulturni centar Pule. Osim novog unutrašnjeg rasporeda (uz maksimalno poštivanje očuvanja postojećeg stanja) projekt uključuje i intervencije na njegovoj fasadi vezane uz novu regulaciju pulske Rive, te svojim suvremenim aneksima markira ulazak u grad, odnosno nova vrata Pule.

Božo Majstorović

bozo.majstorovic@galum.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Neizvedeni projekti muzejske arhitekture

Projekt dogradnje Galerije umjetnina u bastionu Cornaro

Galerija umjetnina
Ulica kralja Tomislava 15, Split

021 / 350-112

Od samog početka projekt Galerije umjetnina sagledavan je kroz mogućnost dogradnje unutar bastiona Cornaro. Planiranom dogradnjom, pored drugih muzejskih sadržaja (višenamjenska dvorana, igraonica, radionice, servisni prostori...), osigurala bi se dva temeljna preduvjeta za funkcioniranje muzeja: prostor za povremene izložbe (1500 m²) i depoi (1300 m²). Za izgradnjom suvremenog izložbenog prostora postoji neupitna kulturološka potreba. Do njegove izgradnje izložbeni prostor prizemlja u postojećoj zgradi naizmjenično će se koristiti za stalni postav i povremene izložbe, što muzejska praksa s razlog želi izbjeći. Posljedica činjenice da Galerija umjetnina od osnivanja nije imala primjerene depoe, alarmantno je stanje dijela fundusa. Po realizaciji cjelovitog projekta Galerije umjetnina, ukupna muzejska površina iznosila bi oko 9000 m² (postojeća zgrada 4500 m² + dogradnja 4400 m²). Obnova i revitalizacija posljednjeg splitskog bastiona čiji se izgled može rekonstruirati i prezentirati prepoznat je kao kompatibilan projekt. Formiranje muzejsko-galerijskog bastiona, kao daleke rime berlinskog muzejskog otoka, osiguralo bi tom prostoru dostojan sadržaj i način korištenja. Prema uvjetima, svi planirani sadržaji moraju biti ispod postojeće razine tla, ostavljajući slobodnu površinu za park skulptura koji je zamišljen kao dio stalnoga postava. Otvoreni prostor također pruža mogućnost korištenja i za druge sadržaje (koncerti, performansi, projekcije...). Proširenjem Galerije umjetnina u bastionu Cornaro i njenim programskim definiranjem kao muzeja suvremene umjetnosti, Split bi imao višestruku korist. Grad bi dobio izuzetno živi i provokativni sadržaj na usluzi građanima i posjetiteljima u reprezentativnom prostoru, sukladnom neprocjenjivoj vrijednosti cjelokupnog konteksta.

Maja Cepetić

maja.cepetic@gmail.com

mcepetic@ffri.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Neizvedeni projekti muzejske arhitekture: „Papirnati muzeji“

Neizvedeni projekt muzeja spomenika u Čazmi

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Odsjek za povijest umjetnost
Slavka Krautzeka bb, 51 000 Rijeka

051 / 265-745

U središtu rada bit će neizvedeni projekt muzeja spomenika u Čazmi, autora Aleksandra Ljahnickyja, iz sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Objekt je trebao sadržavati prostore za stalne i privremene izložbe, prostor za predavanja, priredbe, sastanke te biblioteku i prateće prostore na tri etaže, sveukupno 2400 m² raspoloživog prostora. Dominantan materijal u izvedbi objekta, svojstveno vremenu u kojem je projekt nastao, trebali su biti beton i u manjoj mjeri staklo. S obzirom na analizu prostora predviđenih projektom pokušat će se pokazati njegove prednosti i mane u kontekstu današnjeg vremena iz muzeološke perspektive te će se dotaknuti problem s kojim se i danas suočava Zavičajni muzej u Čazmi, a to je mogućnost adekvatnog skladištenja i izlaganja dijelova srednjovjekovne arhitektonske plastike.

Ankica Pandžić
Ivica Plavec

a.pandzic@hismus.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Hrvatski povijesni muzej u objektu zaštićene industrijske baštine
(Projekt u realizaciji)

Hrvatski povijesni muzej
Matoševa 9
10 000 Zagreb

01 / 4851-909

Tvornica duhana Zagreb, Klaićeva 13, cjelovit je i najbolje očuvan objekt industrijske baštine Zagreba. U veljači 2006. zgrada je zaštićena kao pojedinačno kulturno dobro te je, kao djelo industrijske arhitekture izuzetnih konstruktivnih i oblikovnih obilježja, upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. U srpnju 2007. Vlada Republike Hrvatske donosi Odluku i kupuje zgradu Tvornice duhana Zagreb za smještaj Hrvatskog povijesnog muzeja.

Tvornička zgrada je izgrađena i oblikovana u historicističkom stilu po projektu graditelja Ruperta Melkusa tijekom 1881.-1882. godine. U tlocrtu je zgrada L oblika, ugao Klaićeve i Hochmanove ulice, ukupne građevinske površine 9.496 m² prostorno raspoređene u tri etaže: suteran, prizemlje, prvi kat te potkrovlje.

Prenamjena tvorničkog objekta u muzejski prostor koji će zadovoljiti funkcionalne potrebe i standarde u svim segmentima suvremene muzejske djelatnosti kompleksna je tema, težak i iznimno zahtjevan zadatak postavljen projektantima. Nakon tri godine rada na projektnoj dokumentaciji rekonstrukcije i prenamjene objekta, intenzivne svakodnevne suradnje projektanata, stručnih muzejskih djelatnika, restauratora i konzervatora, projekt Hrvatskog povijesnog muzeja na novoj adresi prezentirat ćemo na 2. kongresu hrvatskih muzealaca „Muzeji i arhitektura u Hrvatskoj“.

Fani Celio Cega

fani.celio-cega@st.t-com.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani u muzeje

Prilagodba muzejskog postava palači u kojoj je smješten, primjer
Muzeja grada Trogira

Muzej grada Trogira
Gradska vrata 4
21220 Trogir

021 / 796-046

Muzeji u starim gradovima često su smješteni u zgradama koje su nekoć pripadale bogatim plemićkim ili građanskim obiteljima, prilagođenim njihovu načinu života. Kuće su tijekom stoljeća mijenjale vlasnike, a jedan dio njih je nakon Drugog svjetskog rata nacionalizacijom pripao državi. Takav je slučaj i u Trogiru u kojemu je gradski muzej smješten u palači Garagnin-Fanfogna. U početku muzej se služio samo jednim dijelom zgrade, budući da su u drugim djelovima živjeli stanari, prilagođavajući se nametnutom suživotu. U međuvremenu započeo je dugotrajni proces iseljenja stanara te sanacije i restauracije zgrade, te pripreme za novi suvremeni postav. Potrebno je, poštujući pravila konzervatorske, a i muzejske struke, prilagoditi prostor potrebama posjetitelja, što nije sasvim jednostavno, ali je izvedivo, a da se ne naruši izvornost. Budući se radi o muzeju koji obuhvaća zbirke s građom od osnutka grada do danas, prostorije palače su i sa starim postavom iskorištene za postav znatno manjih zbirki, a na sličan način uredit će se i za novi.

Vesna Mažuran Subotić

vmazuran@hazu.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Tvornica za preradu kože – Gliptoteka HAZU

Gliptoteka HAZU
Medvedgradska 2
10 000 Zagreb

01 / 4686-053

01 / 4686-050

Skupljajući od mladosti umjetnička djela, pri čemu je posebnu pažnju pridavao skulpturi, dr. Antun Bauer se našao 1937. godine u situaciji u kojoj zbog nedostatka prostora nije više mogao sam skrbiti o svojoj zbirci te ju je odlučio darovati gradu Zagrebu, što je i prihvaćeno, te je grad Zagreb iste godine osnovao Gradsku Gipsoteku. Za zbirku je prvo osigurano spremište u Bednjanskoj ulici, a potom i prostori na Ksaverskoj cesti 21, kao i desetak soba u Žapčićevoj zgradi na Opatovini. Kako sve to nije bilo dovoljno, od 1. travnja 1940. iznajmljena je za potrebe Gipsoteke i jedna zgrada Tvornice kože u likvidaciji u Medvedgradskoj ulici 2. Ubrzo, 21. travnja 1941. dekretom se zapljenjuje cijeli kompleks Tvornice kože, tri trokatne zgrade s dvorištem (površina kompleksa 12.000 m²) u svrhu smještaja svih umjetnina. Od tada do danas Gipsoteka djeluje u tom kompleksu, a put koji je pri tome prijeđen vrlo je zanimljiv u svakom pogledu te će se ukazati na neke od njegovih osnovnih odrednica s akcentom na arhitektonske preinake.

Ključni moment u tom razvoju dogodio se 1950. godine kada Gipsoteka ulazi u sastav Odjela za likovne umjetnosti i muziku JAZU pri čemu joj je promijenjeno i ime u Gliptoteka. Od tada se kako u muzeološkom tako i u svakom drugom pogledu pokušava učiniti sve što je u skladu s mogućnostima da bi se dodatno podigla razina rada te komunikacije kako s likovnom tako i kulturnom sredinom u najširem smislu.

Božica Škulj
Davor Fulanović

bozica.skulj@tehnicki-muzej.hr
davor.fulanovic@tehnicki-muzej.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ **Povijesni objekti adaptirani za muzeje**

Urbana (drvena) arhitektura u funkciji Tehničkog muzeja

Tehnički muzej
Savska 18
10000 Zagreb

01 / 4844-050
01 / 4843-568

Tehnički muzej u Zagrebu osnovan je 1954. Prostor mu je dodijeljen 1963., i to u objektima tadašnjega Zagrebačkog velesajma, Savska cesta 18, koji se tih godina seli na drugu obalu Save. Kada muzej, kao u ovom slučaju Tehnički muzej u Zagrebu, djeluje u drvenom objektu, i to zaštićenom spomeniku kulture, zakonski propisi "zaštitara" nerijetko postaju otežavajući čimbenik njegova razvoja.

- Je li Tehničkome muzeju pravo mjesto na sadašnjoj lokaciji i u sadašnjim prostorima?
- Je li to još uvijek najbolji prostor za njegov opstanak i razvoj?
- Je li postojeća arhitektura objekata ograničavajući čimbenik rada i razvoja Muzeja?
- Razmišljamo li o novoj lokaciji?
- Jesmo li sudbinski vezani uza stalni boravak na tom prostoru?

Možda i jesmo, jer bezbroj nas povijesnih činjenica navodi na tu pomisao.

Zašto?

Prostor na kojem se nalazi Muzej dio je grada s velikim brojem muzejskih, kazališnih i obrazovnih ustanova te nezaobilazno mjesto i bitan čimbenik kompleksnih i važnih kulturnih događanja.

Koje su prednosti te lokacije i objekta?

Prostrane velesajamske zgrade (bez pregradnih stijena) idealan su prostor za stalni postav Muzeja, posebno za velike predmete kao što su zrakoplovi, tramvaji, lokomotive, podmornica i automobili. Podrumski prostori vješto su pretvoreni u atraktivni model rudnika ugljena, a Planetarij se izvrsno uklopio u gornji kat velike dvorane.

Tehničke karakteristike (prednosti i mane)

Posebnost objekata Muzeja (Hala A, Hala B, Paviljon C i Stara upravna zgrada) jest drvena građa, koja je osim staklenih stijena jedini građevinski materijal, kako pri izradi nosivih elemenata (stupova) tako i pri izvedbi svih zidnih i stropnih ploha te dijelom podnih. Svi objekti zaštićeni su objekti kulture, pa se nijedan zahvat pri održavanju ne može izvesti bez suglasnosti Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Drveni objekti Muzeja teško se nose sa zakonskim propisima koji reguliraju protuprovalne i vatrodojavne sustave.

U postojećim izložbenim prostorima i depoima Muzeja nemoguće je uspostaviti tehničke standarde koji su propisani pravilnicima, a odnose se na zaštitu muzejske građe (svjetlo, temperatura i vlaga).

Drveni objekti Muzeja pod posebnim su nadzorom vatrogasne službe i nose oznaku objekata visokoga požarnog rizika.

Unatoč nedostacima, sadašnja lokacija (središte grada) odlikuje se dobrom prometnom povezanošću (tramvaj, autobus), dvorišnim parkiralištem i blizinom željezničkog čvorišta, što pridonosi dobroj posjećenosti Tehničkog muzeja.

Budućnost

Tragom povijesnih činjenica nameće se gotovo sama po sebi nova lokacija – dio prostora današnjega Zagrebačkog velesajma, koji bi površinom i objektima zadovoljio razvojne potrebe Tehničkog muzeja. Osim za Tehnički muzej, ondje ima dovoljno prostora primjerice i za Hrvatski prirodoslovni muzej te Željeznički muzej, koji se sada nalaze u posve neadekvatnim objektima, te bi se zasigurno s razlogom i opravdano našli na istome prostoru. Ukratko: jučer Zagrebački velesajam – danas Tehnički muzej; danas Zagrebački velesajam – sutra Tehnički muzej.

Zaključak

Je li to pravo rješenje? Tko zna? Odriče li se na taj način Muzej svjesno zasad za njega najboljeg prostora? Bi li iseljavanje tog dugogodišnjeg stanara, čuvara kulturno-tehničke baštine, posve narušilo postojanost i zauvijek oslabilo nevidljive (nepostojeće) temelje drvenog zdanja, u ime nekih "viših" ciljeva? Opstoji li možda to drveno zdanje kao spomenik kulture samo zahvaljujući sadašnjoj namjeni? Na sva postavljena i ona nepostavljena pitanja zasigurno će odgovoriti budućnost.

Nerina Eckhel

neckhel@emz.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Trg Mažuranića 14 – Od Trgovačko-obrtnog do Etnografskog muzeja

Etnografski muzej
10000 Zagreb
Trg Mažuranića 14

01 / 4826-220

Zgrada na današnjem Trgu Mažuranića 14 izgrađena je početkom 20. stoljeća kao zgrada Trgovačko-obrtnog muzeja s namjenom predstavljanja aktivnosti Trgovačko-obrtne komore. Djelo je arhitekta Vjekoslava Bastla, koji u to vrijeme započinje rad u građevinskoj tvrtki Hönigsberg i Deutsch.

U ovom i kasnijim radovima V. Bastl ostavit će značajan pečat u arhitekturi grada iz vremena secesije i predmoderne.

Od 1919. godine, odnosno osnivanja Etnografskog muzeja, njegove se zbirke smještaju u spomenutu zgradu i ovdje ostaju do danas. Najveću i najznačajniju promjenu zgrada je doživjela 1968. godine kada je izvršena građevinska adaptacija prilikom realizacije „novog“ stalnog postava. Arhitektonsku adaptaciju vodio je poznati zagrebački arhitekt Aleksandar Freudenreich.

Prijavljeno izlaganje pokušat će prikazati arhitektonske značajke zgrade i njihovu pogodnost odnosno nedostatke u namjeni zgrade, vezano uz izložbu Trgovačko-obrtne komore, a napose etnografske građe, kako u dosadašnjim stalnim postavima i izložbenim aktivnostima, tako i u muzejskim čuvaonicama.

Tajana Ujčić

tajana.ujcic@pu.t-com.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani kroz muzeje

Dugotrajna privremenost – pazinski kaštel kao dom Etnografskog muzeja Istre i drugih baštinskih ustanova

Etnografski muzej Istre – Museo Etnografico dell'Istria
Trg istarskog razvoda 1
52 000 Pazin

052 / 622-220

Na početku rada autorica će ukratko prikazati razvoj pazinskog Kaštela prije nego što je postao domom Etnografskog muzeja Istre. Posebno će se osvrnuti na privremeno „udomljavanje“ istarske materijalne baštine nakon Drugog svjetskog rata te na činjenicu da je pazinski Kaštel, za razliku od ostalih istarskih kaštela, „preživio“ upravo zato što je postao sjedište baštinskim ustanovama, odnosno arhivu i muzeju (muzejima).

U drugom dijelu dat će pregled građevinskih radova na Kaštelu odnosno pokušaja prilagođavanja Kaštela potrebama muzeja i prilagođavanja muzeja potrebama Kaštelu, a na temelju dokumentacije iz Državnog arhiva u Pazinu, Etnografskog muzeja Istre, Ministarstva kulture, Grada Pazina i Hrvatskog restauratorskog zavoda. Bit će iznijeta i različita viđenja razvoja Kaštela od 50-ih godina 20. stoljeća do danas.

U zaključnom dijelu pokušat će ocijeniti dosadašnju iskorištenost datosti, iznijeti sadašnje stanje i perspektive za budućnost.

Janja Juzbašić

janja.juzbasic@gmail.com

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Šokački stan (salaš) u funkciji muzeja na otvorenom:

primjer obnove tradicijskih objekata u sklopu seoskoga obitavališta izvan naselja – šokačkoga stana (salaša) kod Županje i realizacija stalnoga postava na otvorenom u okviru rada Etnološkoga odjela Zavičajnoga muzeja u Županji

Zavičajni muzej Stjepana Grubera Županja
Savska 3
32 270 Županja

032 / 837-101

Prvi dio predavanja govorit će o nekim pokušajima zaštite i obnove različitih oblika tradicijske arhitekture u Slavoniji sa svrhom organiziranja zavičajnih zbirki ili muzeja unutar njih. Potom će biti predstavljen projekt obnove tradicijskih objekata u sklopu šokačkoga stana (salaša) kod Županje pod nazivom *multifunkcionalni projekt „Etnopark kod Županje – Dretvić stan“* koji od 2003. godine realizira Zavičajni muzej Stjepana Grubera u Županji u suradnji s Upravom za zaštitu spomeničke baštine - Konzervatorskim odjelom u Vukovaru. Osim zaštite i obnove raznovrsnih stambenih i gospodarskih oblika tradicijske arhitekture navedenim projektom Muzej je, a u svezi s daljnjim razvojem i prezentacijom muzejske djelatnosti na području istočne Hrvatske, zacrtao i nekoliko drugih ciljeva od kojih izdvajamo: čuvanje i izlaganje muzejske etnološke građe (ambijentalno) u okviru zaštićene spomeničke cjeline, promoviranje ne/materijalne tradicijske baštine (organiziranje promocija, sajмова, radionica, izložbi, manifestacija i dr.), poticanje seoskoga turizma u regiji i sl.

Vlatka Filipčić Maligec

vlatka.maligec@mhz.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Titova rodna kuća – malo prostora za veliku priču

Muzeji Hrvatskog zagorja
Muzej seljačkih buna
Samci 64
49 245 Gornja Stubica

049 / 587-890

049 / 587-885

Josip Broz Tito jedna je od najznačajnijih osoba iz novije hrvatske povijesti. Titova osoba privlači veliku pozornost šire javnosti. Već godinama u njegovoj rodnoj kući nema postava koji daje odgovor na brojna pitanja koja posjetitelji postavljaju. Stoga je potrebno napraviti novi postav koji će na njih odgovoriti. Konceptija Muzeja „Staro selo“ u Kumrovcu predviđa za biografski postav o Titu tek dio njegove rodne kuće. Ova činjenica sama po sebi nameće da postav bude oslonjen na multimedijalna pomagala. Arhitektura u ovom slučaju određuje čemu se postav mora okrenuti, s obzirom na to da predviđena kvadratura uvjetuje da se ova velika tema ispriča na vrlo malom prostoru.

Ema Višić-Ljubić
Ivanka Vukšić

ema.visic-ljubic@armus.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ **Povijesni objekti adaptirani za muzeje**

Tusculum, područna zgrada splitskog Arheološkog muzeja u Saloni

Arheološki muzej u Splitu
Zrinsko-frankopanska 25
21 000 Split

021 / 329-340

Na Manastirinama, pored ostataka starokršćanske bazilike podignute nad grobom salonitanskog mučenika i biskupa Domnija, prema zamisli don Frane Bulića 1898. godine sagrađena je kamena kuća ukrašena brojnim spolijama. Nazvao ju je Tusculum prema istoimenom gradiću u blizini antičkog Rima gdje je poznati govornik Ciceron imao svoju vilu. Uz južnu stranu kuće uređen je vrt s fontanom i šetnicom od kamenih stupova ukrašenih stilski različitim kapitelima. Funkcija Tusculuma nije se značajno mijenjala od vremena don Frane Bulića koji joj je namijenio ulogu „čuvara iskopina“, koje bi trebale biti “potporom znanosti i budilicom plemenitih čuvstava”. U prizemlju se nalazi recepcija sa suvenirnicom te nedavno preuređena spomen soba don Frane Bulića s rekonstruiranim oslikama iz njegova vremena. Na katu su smješteni uredi kustosa za Salonu, restauratorska radionica, manja biblioteka i spomenici priručne zbirke Salona. U zadnje vrijeme Tusculum postaje mjesto brojnih kulturnih i društvenih manifestacija.

Željko Jamičić

muzej@mup.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Povijesni objekti adaptirani za muzeje

Muzej pod „kapom“, iskustva Muzeja policije

MUP RH, Policijska akademija, Muzej policije

Ulica grada Vukovara 33

10 000 Zagreb

01 / 6122 - 201

Velike su razlike u statusu i tretmanu muzejskih ustanova koje djeluju samostalno u odnosu na one muzeje koji rade unutar neke institucije. Naslovom *Muzej pod „kapom“* mislio sam na rad Muzeja policije koji djeluje u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova. U Hrvatskoj u tu skupinu još možemo ubrojiti Vojni muzej OS RH koji djeluje u sustavu MORH-u, Hrvatski željeznički muzej unutar Hrvatskih željeznica i Hrvatski poštanski muzej unutar HT-a.

Jasno je da svaki od navedenih muzeja ima svoje probleme te ću na primjeru Muzeja policije pokušati objasniti rad unutar jednog velikog sustava, u objektu koji je pod konzervatorskom zaštitom, a rad s javnosti se odvija pod strogim mjerama sigurnosti.

Muzeji policije postoje u mnogim zemljama svijeta. S jedne strane osnovani su zato da pokazuju povijest jedne važne društvene djelatnosti, a s druge strane da budu jedan neformalni i neslužbeni kanal za uspostavljanje boljeg razumijevanja policije s društvenom zajednicom čiju sigurnost štite. Na tragu takvih razmišljanja nastao je i naš Muzej policije.

Kad je riječ o prostorima u kojima takvi muzeji djeluju, najčešće su to policijske zgrade (npr. Muzej pariške prefektуре, Muzej policije u New Yorku), prostori unutar policijskih škola (Muzej nizozemske policije, Muzej slovenske policije), rjeđe su u zasebnim objektima (Muzej češke policije, Muzej policije u Hannoveru), a najmanje ih ima, ali ih ima, u namjenskim novosagrađenim objektima (npr. Muzej istraživanja i otkrića u Torontu).

Muzeju hrvatske policije od njegova osnivanja namijenjen je prostor u objektu na raskrižju Savske ceste i Ulice grada Vukovara u Zagrebu kojem se nalazi sjedište Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Nije dakle riječ o bilo kakvom objektu MUP-a, već o zgradi u kojoj je sjedište ministra i njegovog Kabineta, što znači da je ulazak u objekt i kretanje po njemu pod posebnim sigurnosnim nadzorom, a djelo je poznatog hrvatskog arhitekta između dva svjetska rata Ivana

Zemljaka. Građena je u razdoblju 1937.-1940. kao Obrtna škola, ali zbog skorog rata nikada nije služila kao školska zgrada.

Malina Zuccon Martić

malina.zuccon.martic@muo.hr

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Arhitektura i nove funkcije muzeja

Prostori edukacije

Muzej za umjetnost i obrt
Trg maršala Tita 10
10 000 Zagreb

01 / 4882-126

Prilikom projektiranja muzejske zgrade potrebna je uska suradnja muzejskog pedagoga i arhitekta. Arhitekt mora poznavati sve aktivnosti pedagoškog odjela kao i posao muzejskog pedagoga. Na taj način može odrediti smještaj pedagoškog odjela, broj prostorija i njihovu veličinu.

Pedagoški odjel morao bi imati ured za muzejskog pedagoga, prostor za kreativne radionice (s pristupom tekućoj vodi), izložbeni prostor povezan s radionicom mobilnim zidom koji omogućuje spajanje u veću jedinstvenu cjelinu, skladište za materijal i opremu, sanitarni čvor i garderobu.

Posebni prilagodbi dječjem uzrastu nema jer je pedagoški odjel namijenjen svim skupinama muzejskih posjetitelja.

U pedagoški se odjel ulazi kroz glavni ulaz, treba biti u javnom dijelu muzeja, lako dostupan, u blizini izložbenih prostora.

Katarina Ivanišin Kardum
Lana Bede
Iva Ivas

katarinaivanisin@yahoo.co.uk

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ

Arhitektura i nove funkcije muzeja

Špilja u Muzeju

Prirodoslovni muzej Dubrovnik
Androvićeva 1
20 000 Dubrovnik

Gradski muzej Karlovac
Strossmayerov trg 7
47 000 Karlovac

IVANIŠIN.KABASHI.ARHITEKTI
Prilaz Gjure Deželića 55/I
10 000 Zagreb

020 / 324-888
099/ 6924-805

Cilj je prikazati mogućnost prilagođavanja „ograničenjima“ zadanih prostornih mogućnosti u izložbenoj djelatnosti. U okviru edukativnog programa u Prirodoslovnom muzeju Dubrovnik izrađen je model špilje od papira u mjerilu 1:1. Karakteristike prizemnog prostora koji model zauzima, kao što su nedostatak svjetla, nepravilnan oblik i prostora i zidova te izoliranost od vanjskih zvukova, podudaraju se s osnovnim značajkama špilja i života u špilji. Arhitektura špilje od papira u arhitekturi dubrovačke palače iz 16. stoljeća interaktivan je prostor za sve posjetitelje Muzeja, koji osvjetljavajući špilju čeonom lampom prepoznaju stalaktite, stalagmite, stalagmate, šišmiše... Realiziranim projektom otvorila su se nova poglavlja u kontekstu izložbene i pedagoške djelatnosti PMD-a, kao što je didaktička izložba s temom istraživanja špilja.

Gorana Barišić Bačelić

gorana.bb@gmail.com

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura i nove funkcije muzeja

Razumjeti grad – muzejski edukativni projekti o arhitektonskoj
baštini povijesne jezgre Splita

Muzej grada Splita
Papalićeva 1
21 000 Split

021 / 360-171

021 / 344-917

Interpretacija muzejskih predmeta u nužnom interdisciplinarnom pristupu proučavanju *područja interesa* gradskog muzeja vodi prema upoznavanju i razumijevanju složenog organizma povijesnog urbanog prostora grada. To je put koji se logično nastavlja van muzejskog prostora, *na terenu*, povezujući muzejski predmet s *locusom* gdje on poprima dinamičnu dimenziju – logičan kontekst. U svrhu spoznaje grada i razumijevanja njegovih razvojnih faza, muzejski edukativni projekti preko muzejskih predmeta usmjereni su na arhitektonske oblike povijesne jezgre i to poglavito one koji svjedoče o svakodnevnom životu grada i njegovih stanovnika. Projekti su imali za cilj predstaviti manje poznatu baštinu, osvijestiti značaj tog arhitektonskog naslijeđa u urbanom i kulturnom identitetu grada te njegovati ideju o njegovom očuvanju i zaštiti.

Danka Radić

dankaradic15@gmail.com

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura i nove funkcije muzeja

Muzej u muzeju na primjeru grada Trogira

Muzej grada Trogira
Gradska vrata 4
21 220 Trogir

021 / 881-406

Povijesna jezgra Trogira, zbog svog kulturnog inventara, počevši od urbanističke cjeline, arhitekture i kulture, pa do slikarstva i umjetničkog obrta, definirana je kao grad muzej. U njemu djeluje nekoliko muzeja: Muzej grada Trogira, Muzej sakralne umjetnosti katedrale sv. Lovre (MVSEVM), Muzej *Kairos* i Zbirka umjetnina u samostanu sv. Dominika. Svi su smješteni u građevinama koje se unutar grada, ravnice kulturno-umjetničkih spomenika, predstavljaju kao izložci, muzejski predmeti. Razmatramo korelaciju muzeja u muzeju, specifičnost arhitekture muzeja u službi muzeografije koja *nije samo mjesto za smještaj umjetničkih djela, već sredstvo prosuđivanja pomoću kojeg umjetnička djela postaju vidljiva i razumljiva* (Carlo Scarpa), funkcioniranje muzejske zgrade, funkcije muzeja u muzeju, prednosti i nedostatke... Zagovaramo valorizaciju i revitalizaciju grada muzeja i muzeja u gradu muzeju.

Dubravka Tomšik Krmpotić

dtk@mgi.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejske zgrade i oprema u sustavu muzejske dokumentacije

Projekt digitalizacije muzejske građe stalnoga postava Muzeja grada Iloka

Muzej grada Iloka
Šetalište o. Mladena Barbarića 5
32 236 Ilok

032 / 827-411

032 / 827-416

Projekt digitalizacije muzejske građe stalnoga postava našega muzeja započeo je 2010. godine i dijelom realiziran u okviru odobrenih sredstava, a njegova provedba nastavljena je i u 2011. godini.

Shvaćajući digitalizaciju kao proces zaštite muzejskih predmeta izloženih u stalnom postavu i njihovu dostupnost zainteresiranim vanjskim korisnicima, a polazeći od činjenice o njihovoj pohrani u stalnom postavu, ovakav odabir zbirke za digitalizaciju nametnuo se kao logičan izbor. Ovim projektom, osim zaštite i dostupnosti muzejske građe, udovoljavamo kako potrebama muzeja za boljom prezentacijom i promidžbom vrijedne kulturne baštine našega kraja tako i Nacionalnom projektu „Hrvatska kulturna baština“, što predstavlja krajnji cilj ovoga projekta.

Zoran Svrtan

zoran.svrtan@muo.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejske zgrade i oprema u sustavu muzejske dokumentacije Izložbe arhitekture u Muzeju za umjetnost i obrt

Muzej za umjetnost i obrt
Trg maršala Tita 10
10 000 Zagreb

01 / 4882 111

Muzej za umjetnost i obrt osnovan je 1880. godine. Već od samog početka, prije useljenja u svoju zgradu 1888. Muzej prati izložbe arhitekture. Već u godini osnivanja održana je prva izložba vezana uz arhitekturu - izložba arhitekta Aleksandra Seća, o čemu nalazimo trag u Narodnim novinama br. 247 iz 1880. U izlaganju će se taksativno pobrojati gotovo 40 izložaba održanih u Muzeju do danas uz prikazivanje fotografija postava i izloženih predmeta koje se čuvaju u Službi dokumentacije MUO.

Nikolina Hrust

dokumentacija@umjetnicki-paviljon.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejske zgrade i oprema u sustavu muzejske dokumentacije

Obnova Umjetničkog paviljona u Zagrebu 2006. – 2011.

Umjetnički paviljon u Zagrebu
Trg kralja Tomislava 22
10 000 Zagreb

01/ 4876-487

01/ 4841-080

Zgrada Umjetničkog paviljona u Zagrebu u svojoj je povijesti doživjela četiri arhitektonske preobrazbe. Prvotno rješenje Paviljona za umjetnine i historične spomenike na Milenijskoj izložbi u Budimpešti 1896. godine projektirali su arhitekti F. Korb i K. Giergl, a željezna konstrukcija je izrađena u tvornici Danubius. Preseljenjem konstrukcije u Zagreb, arhitektonsko rješenje Paviljona povjereno je arhitektima Helmeru i Fellneru, a graditeljski radovi atelijeru Hönigsberg i Deutsch. Treću promjenu izgleda Paviljon je doživio 1938./39. kada je provedena obnova u kojoj je sa zgrade uklonjeno mnoštvo detalja. Osamdesetih godina 20. stoljeća zbog oronulog stanja obnovljena su pročelja, te interijer. Peti radovi na zgradi Paviljona i to na sanaciji pročelja i krovništva započeti 2006. godine dovršeni su u jesen 2011. godine, a njima su na zgradu vraćeni neki elementi koji su nestali ili uklonjeni tokom vremena. U izlaganju će biti predstavljene razlike u provedenim obnovama s posebnim osvrtom na upravo završene restauratorske radove.

Vanja Brdar Mustapić

vanja.brdar.mustapic@muo.hr

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejske zgrade i oprema u sustavu muzejske dokumentacije

Izložbene vitrine Muzeja za umjetnost i obrt – povijesni pregled

Muzej za umjetnost i obrt
Trg maršala Tita 10
10 000 Zagreb

01/ 4882-111

Ovaj rad pokušaj je historiziranja i valoriziranja, ali i osvještavanja stručne i šire javnosti o jednom zanemarenom području – pokretnoj opremi izložaba kao izuzetno važnom dijelu likovne prezentacije građe. Na temelju muzejske fotografske dokumentacije i sačuvanih predmeta rekonstruirat će se povijesni pregled izložbenih vitrina korištenih u stalnim postavima i na povremenim izložbama kroz dugu povijest Muzeja za umjetnost i obrt, od Bolléovih vitrina te onih izvedenih 1940. i korištenih i u poslijeratnom periodu, zatim vitrina arh. Mirka Benažića za stalni postav 1962., izložbenih vitrina projektiranih 1980-ih za povremene izložbe, do opreme za stalni postav 1995. arh. Marijana Hržića i najnovijih akvizicija. Na ovom primjeru ukazuje se na nužnost vrjednovanja tih predmeta kao kulturno-povijesnog dobra, a ne inventara koji se nakon upotrebe otpisuje.

Vesna Delić Gozze

vgozzede@muzej-marindrzic.eu

II. MUZEALIZACIJA ARHITEKTURE

Muzejske zgrade i oprema u sustavu muzejske dokumentacije

Prostor kao dramaturgija

Dom Marina Držića
Široka ulica 7
20 000 Dubrovnik

tel. 020/ 323-242

tel. 020/ 323-296

Ideja ovoga izlaganja je pokazati vrijednosti povijesne arhitekture u funkciji muzejskih prostora na primjerima arhitekture u Dubrovniku. Čini se da dio građevina u funkciji muzeja nedostatno koristi prednosti koje, u skladu s muzejskim standardima, nudi arhitektura kao *in situ* priča priču o svojoj ranijoj namjeni. Bilo povijesni ili suvremeni objekti, ta arhitektura je značenjski predložak za muzejsku aktivnost, *libreto* koji, ako je moguće, oslikava i uvjetuje najvažnije parametre svake muzejske institucije, jasnoću mandata, viziju i misiju konkretne muzejske ustanove.

U Dubrovniku i njegovoj okolini, isto tako, postoje neiskorišteni povijesni objekti s prostorima koji bi se mogli adaptirati za muzejsku namjenu.

Osnovno je pitanje na koji način može Grad Dubrovnik, kao ozbiljni kreator kulturne politike grada i područja oko grada utjecati na promjenu postojeće muzejske prakse, da bi se muzejski prostori uklopili u suvremene kulturne i muzeološke namjere, a sve da bi Dubrovnik postao destinacija ne samo obrazovanoga turista/posjetitelja, o čemu se uvijek promišlja u cilju ostvarenja većega protoka posjetitelja, nego važnije, kako od muzeja ostvariti mjesto koje kontinuirano posjećuje lokalno stanovništvo i na taj način omogućava stvaranje neraskidive povezanosti između kulture i cjeloživotnoga obrazovanja.

U svojem izlaganju pokušat ću pojasniti potrebu promišljenoga načina prilaženja ovoj problematici, što uostalom dokazuju primjeri brojnih uspješnih muzejskih institucija diljem svijeta, a sve u cilju praćenja društvenih mijena koje muzeji kao nositelji i prijenosnici znanja ne mogu zaobići.

Marija Crnčević
Vanda Ivanković Kontić

marija.crncevic@gmail.com

I. ARHITEKTURA MUZEJA U HRVATSKOJ
Arhitektura i nove funkcije muzeja

Edukacija o zaštićenim prirodnim vrijednostima dubrovačkog područja: Elementi muzeja znanosti

Javna ustanova za upravljanje prirodnim vrijednostima
na području Dubrovačko-neretvanske županije
Branitelja Dubrovnika 41
20 000 Dubrovnik

Tlo Studio d.o.o.
Gorica Sv. Vlaha 8
20 000 Dubrovnik

098 / 526-625

Cilj rada je na temelju podataka o krškim pojavama - zaštićenim prirodnim vrijednostima dubrovačkog područja odrediti smjernice za izradu idejnog rješenja informativno-edukativnog centra s elementima muzeja znanosti, s posebnim osvrtom na sportske discipline kao temelj terenskog i istraživačkog rada u prirodoslovlju. Detaljnije se opisuju didaktički elementi kao sastavni dio arhitektonskih rješenja uređenja informativnih centara i urbane opreme, ali istovremeno i izložbene djelatnosti. Povezivanjem rada kustosa i arhitekata, te primjenom metoda muzejske pedagogije izravno se doprinosi kvalitetnijoj edukaciji o prirodnim vrijednostima u okviru djelatnosti Javne Ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Dubrovačko - neretvanske županije.

Zagreb

Trg maršala Tita 10

www.hrmud.hr

hmd@hrmud.hr

Izdavač

Hrvatsko muzejsko društvo

Za izdavača

Dubravka Osrečki Jakelić

Koordinacija kongresa

Dubravka Osrečki Jakelić

Vesna Jurić Bulatović

Dora Bošković

Eva Brunović

Stručna suradnica

Lana Šetka

Oblikovanje vizualnog identiteta

Željko Kovačić

Odnosi s javnošću

Fernando Soprano

Lektura

Silvija Brkić

Tisak

Team Print

Naklada

250 kom